

HIRDETÉS

Adószámunk: **18036754-1-43**

Adószámunk:

Kérjük, hogy befizetett adójának 1 %-át a közhasznúan működő

Műegyetemi Hallgatókért Alapítvány

számára ajánlja fel.

Fotó: Párkányi Tamás

Miből él meg az egyetem • A szenátus március 26-án elfogadta az egyetem 2018-as költségvetését, s bár mindenki kíváncsi közülünk a piszkos anyagiakra, a témában kevesen vagyunk jártasak. **Fortuna Zoltán**, a Kancellária Monitoring és Kontrolling Osztályának (MKO) vezetőjét kértük meg, hogy tisztázza a bennünk felmerülő kérdéseket. Cikkünk a 3. oldalon

Kié legyen Jeruzsálem?

A régre visszanyúló izraeli-palesztin konfliktus újabb fejezetéhez érkezett, amikor Donald Trump tavaly december 6-án bejelentette, hogy az USA hivatalosan is elismeri

Jeruzsálemet Izrael fővárosaként, valamint utasította a Tel-Avivban székelő amerikai nagykövetséget, kezdjenek készülni a költözéshez.

Cikkünk a 6. oldalon

Sportolás online

Megszokhattuk, hogy bármilyen sport űzésére kényelmes ruházat, illetve egy pálya szükséges, ahol aztán fizikálisan kellően elfáradva, megizzadva fejezhetjük be a sporttevékenységet. Ennek teljesen ellentmond az e-sport, ahol többnyire otthonról, elektronikai

eszközök segítségével nyújtanak megsüvegelendő teljesítményt a versenyzők. Ebbe a világba vezet be minket egy kicsit jobban Homoki Csaba, az UTE frissen alakult e-sport szakosztályának vezetője.

Cikkünk a 11. oldalon

A zenei élmény befogadása tanulható

Száz évig nem nyúltak hozzá...

Fotó: Párkányi Tamás

Született zenész, ahogy a mondás is tartja. Négyéves kora óta gyakorol, manapság már 10-12 órát játszik naponta. Több mint 1000 koncertje a világ három kontinensén, több mint 20 országban zajlott. Játszott Károly herceg előtt, számos verseny büszke díjtulajdonosa, Fisher Annie ösztöndíjas művész. Legújabb megjelenő lemezére 100 éve nem játszott Lajtha darabokat rögzített. Balog József zongoraművésszel beszélgettünk.

Cikkünk a 12. oldalon

HIRDETÉS

WWW.EHK.BME.HU

www.facebook.com/bmeehk

EGYETEMI
HALLGATÓI
KÉPVISELET

www.ehk.bme.hu

Oktatás, Juttatás, Pályázatok, Kollégium, Sport, Szabályzatok

FELHÍVÁS

Miért ilyen kevés a tanulmányi ösztöndíj?

Az állami ösztöndíjas hallgatók után az ösztöndíjakra fordítandó hallgatói normatíva 10 éve változatlan. Ebből kifolyólag a tanulmányi ösztöndíjak összege sem változott jelentősen. A Hallgatói Képviselőtől amelle, hogy a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájával karöltve elkészített egy javaslatot a teljesítmény alapú ösztöndíjrendszer átalakítására, évről évre különféle eszközökkel próbál több pénzt átcsoportosítani tanulmányi ösztöndíj-kifizetésre. 2017 novemberére a Kancelláriával való több mint egy éves folytonos egyeztetés eredményeképpen a Térítési és Juttatási Szabályzat módosításával átalakították a normatívaosztás keretrend-

szerét. A tanulmányi ösztöndíj kivételével minden más teljesítmény alapú ösztöndíj alsó határát csökkentették, hogy a különbözetet tanulmányi ösztöndíjra lehessen fordítani. Habár egy évvel ezelőthöz képest az államis hallgatók létszáma közel 7%-kal csökkent – ami ~52.000.000 Ft kiesést jelent –, a tanulmányi ösztöndíjra intézményi szinten az egy évvel ezelőtti összeghez képest ~10.000.000 Ft-tal többet különített el a Hallgatói Képviselőtől. Azonban a Hallgatói Képviselőt egyedül nem tud már mit tenni a helyzet javítása érdekében, így arra kéri a hallgatókat, hogy amikor lehet, adjanak hangot az elégedetlenségüknek. Reméljük, hogy az állam is be fogja látni, hogy a jövő értelmiségének megfelelő támogatása nélkülözhetetlen.

BME EHK

A változások elkezdődtek

A Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája (HÖÖK) tavaly nyáron mutatta be Jövőkép Programját, melyben összefoglalta a hazai hallgatók fejlesztő észrevételeit a felsőoktatás több területéről is.

VARNYU ILDIKÓ

Az első nagy lépés eredményeképpen megállapodásban rögzítette Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere (EMMI) és Gulyás Tibor, a HÖÖK elnöke, hogy 2018. szeptember 1-től 40%-kal emelkedni fognak a rászorultsági szociális ösztöndíjak. Ezen felül még további négy területen

jutottak megállapodásra: 1. elindul a Budapesti Diákváros beruházás előkészítése, mely több mint 8000 hallgató elhelyezésére lesz alkalmas; 2. országos Stipendium Hungaricum Mentorhálózat létrehozása a külföldi hallgatók támogatására, befogadására; 3. a minimális felvételi követelmény (41 szak) rendszerének felülvizsgálata, mely már a 2018. évi felvételi ponthatárok csökkentését is eredményezheti; 4. megkezdődik a családbarát felsőoktatás feltételeinek kialakítása.

Az EMMI a Jövőkép Programról szóló Jelentés alapján előterjeszti: 1. a teljesítmény alapú ösztöndíjrendszer átalakítását; 2. a kollégiumok finanszírozásának és szabályozásának rendezését; 3. a szakkollégiumok szabályozási környezetének és támogatási rendszerének fejlesztését; 4. az intézményeknek az oktatás minőségének biztosítására, az oktatói munka hallgatói véleményezésére vonatkozó gyakorlatainak fejlesztését; 5. a képzési és kimeneti követelményekről szóló miniszteri rendelet rendszeres felülvizsgálati lehetőségének biztosítását.

Internetfizetés a kollégiumokban

Fontos határidő az április 12. Figyelj oda, ha többletszolgáltatást szeretnél!

ISTVÁN ADRIENN

A legújabb megállapodás alapján a Baross, a Bercsényi, a Kármán, a Martos, a Vásárhelyi és a Wigner Kollégiumokban március 29-től a bmejegy.hu oldalon (BMENET aloldalon) lehet befizetni a szolgáltatás díját. A Schönerherz helyzete egyelőre változatlan. Azonban figyeljenek a kollégisták! Ha április 12-ig nem fizetik ki az 5000 Ft-os félévi díjat, a hálózati elérésük a kollégiumi alapszolgáltatásra fog visszaállni.

Fotó: Koronczai Richárd

Hogy osztják fel a normatívát?

Normatív támogatást minden állami képzésben résztvevő és állami (rész)ösztöndíjjal támogatott hallgató után kap az egyetem, amely értéke évente 119 000 Ft/fő. Mire fordítják ezt a pénzt?

ISTVÁN ADRIENN

A teljes keretösszeg legalább 20%-át a rendszeres szociális ösztöndíj, a rendkívüli szociális ösztöndíj és az alaptámogatás kifizetésére költik. Az egyetem a tanulmányi ösztöndíjakat a keretösszeg 60%-ából fedezi. A Hallgatói Önkormányzat működésére a teljes összeg legalább 1, de legfeljebb 6%-át lehet fordítani, a hallgatói és doktorandusz képviselők ösztöndíjára pedig legalább 4, de legfeljebb 6%-ot. Az Egyetemi BME ösztöndíj és a kari BME ösztöndíj összege a teljes keret legalább 0,8, de legfeljebb 2%-a. A teljes keret legalább 8%-át, de legfeljebb 12%-át az egyetemi kiegészítő ösztöndíjra és a kari kiegészítő ösztöndíjra különítik el.

Normatíva felosztás 2018 tavaszi félév

Tanulmányi ösztöndíj	458 524 195 Ft
Egyetemi BME ösztöndíj Kari BME ösztöndíj	18 875 151 Ft
Egyetemi kiegészítő ösztöndíj Kari kiegészítő ösztöndíj	39 704 363 Ft
Hallgatói és Doktorandusz Képviselők ösztöndíja	36 415 600 Ft
Rendszeres szociális ösztöndíj Rendkívüli szociális ösztöndíj Alaptámogatás	142 954 700 Ft
HÖÖK működés	24 000 000 Ft

HIRDETÉS

ÍRÁSKÉSZSÉG
FEJLESZTÉS
INTERJÚTECHNIKA

ÚJSÁGÍRÓ
KÉPZÉS
szeptembertől
a Műhely újság
szervezésében.

J E L E N T K E Z É S
info@muhely.com

Te tudod, hogyan gazdálkodik a BME?

A szenátus március 26-án elfogadta az egyetem 2018-as költségvetését, s bár mindenki kíváncsi közülünk a piszkos anyagiakra, a témában kevesen vagyunk jártasak. **Fortuna Zoltánt**, a Kancellária Monitoring és Kontrolling Osztályának (MKO) vezetőjét kértük meg, hogy tisztázza a bennünk felmerülő kérdéseket.

FODOR CSILLA

Ki állítja össze a BME költségvetését?

Ehhez először is azt kell tudni, hogy többféle költségvetésünk van: Az egyetemi közösség az ún. belső költségvetésről folytat vitát, az elemi költségvetéssel szemben, amely az államháztartás költségvetésének összeállításához szükséges. A belső költségvetést is a kancellár stábjában állítja össze, majd ezt terjeszti a szenátus elé döntéshozatalra. Ennek elfogadását követően 30 napon belül kari költségvetések készülnek, amelyeket a dékánok terjesztenek a kari tanácsok elé. Az MKO vezetőjeként, a kancellár által megfogalmazott kérésék figyelembevételével, az én feladatom a költségvetés összeállítása, ugyanakkor a munkálatokba szinte a teljes egyetem bekapcsolódik. A belső költségvetést számos fórum tárgyalja, kezdve a Rectori Tanáccsal, a szenátus véleményező bizottságain át a Konzisztóriumig.

Miből gazdálkodik az egyetem?

Az egyetem költségvetési főösszege soha nem volt még ilyen magas: idén mintegy 57,4 milliárd forint. Ebből a forrás oldalán 18,3 milliárd forint a költségvetési támogatás, 15,9 milliárd a saját bevétel, és 23,3 milliárd forint a 2017-ről áthúzódó „maradvány”. Mindhárom forráscsoport tervezett összege növekedett, de továbbra is 50% körüli a folyó bevételek között a saját bevételek aránya.

Mire költi az egyetem a legtöbbet?

A tervezett kiadások idén megközelítik a 43 milliárd forintot, valamint 14,4 milliárd forint a működési tartalékok év végére várható összege. A kiadásokból 20,5 milliárd forintot a karokon, további 800 millió forintot pedig a Felsőoktatási és Ipari Együttműködési Központban használnak fel. A hallgatói alrendszer ösztöndíjakkal és kollégiumok fenntartásával együtt számított kifizetései elérik a 6 milliárd forintot, 0,5 milliárd forintot a Nukleáris technikai alrendszer fenntartására fordítunk, 400-400 millió forintot pedig idegen nyelvekkel és sport-szervezéssel kapcsolatos szolgáltatásokra költünk. 13,3 milliárd forintot a központi szolgáltatásokra (pénzügy, számvitel, HRM, kontrolling, tanulmányi adminisztráció, központi irányítás, könyvtár, informatika), valamint a létesítmények felújítására és közüzemre fordítunk.

Milyen szempontok szerint részesülnek a karok a költségvetésből?

A karok közti leosztás különféle paraméterek szerint történik. Legfontosabb paraméter az ún. hallgatószor kredit, leegyszerűsítve az, hogy hány hallgatót oktatott az adott kar. Ez a támogatásának 65,5%-át adja. További fontos mutató a tudományos sűrűség, ami a támogatás 22,5%-a. 2,5% a doktoranduszok száma, 9,5% pedig a felvett és végzett hallgatók száma után jár. Utóbbival arra ösztönözzük a karokat, hogy minél több magasabb pontszámú hallgatót vegyenek fel, majd ezen hallgatók a diploma megszerzésével végezzenek a BME-n.

Mi alapján döntenek el, hogy mi élvez prioritást a költségvetésben?

Az egyetem – a kancellári modell ellenére – továbbra is jelentősen decentralizált, a karok saját költségvetéseikben rögzítik a kari közösségek elképzeléseit. Az egyetemi szintű vita a központi szolgáltatásokról, azok szintjéről folyik: mennyit költsünk informatikára, mely létesítményeket újítsuk fel, mekkora forrásokkal támogassuk a központi koordinációt. Ilyen szempontból rendkívül kicsi a mozgáster. Az üzemeltetési, valamint a közmű-szerződések több évre rögzített kötött pályán mozognak, a munkaerőmozgás nagy, az alaplétesítmények kötöttek, a bér jellegű kifizetéseket növelni is kellene, hogy ellensúlyozni tudjuk a piac elszívó hatását. 2018-2019-ben számos, jellemzően kutatási-fejlesztési célú többletforrás érkezik. Ebből több

Fotó: Párkányi Tamás

juthat oktatói-kutatói bérekre, továbbá a korábbi évekkel szemben több gép-műszer beszerzés történhet. Így most 1-2 évig lehet és kell is néhány százmillió forinttal több forrást fordítani központi informatikára és a létesítmények állapotának javítására, hiszen ezen a két területen az elmúlt években erőteljesebb volt a spórolás.

Ki szabályozza a terv szerinti haladást?

A Költségvetési Szabályzat rögzíti, hogy melyik kisköltségvetésért mely személyek a felelősök. Alapvetően az a vezető, akinek a szervezeti egységének a kisköltségvetéséről van szó, mögöttes felelősként pedig a szervezeti hierarchiában felette álló vagy felette állók. A terv időszaki alakulásáról az időszaki kontrolling jelentésekben kell számot adni félévkor és év végén a szenátus számára. A tájékoztatások alkalmával lehetőség van kiegészítő döntések meghozatalára is, ilyenekre az utóbbi évtizedben nem nagyon került sor, hiszen a terv alaposan kimunkált.

Mi történik abban az esetben, ha a költségvetést alul- vagy felülkalkulálták?

Mivel a BME költségvetése ún. alrendszerekből áll, a tervtől való eltérések nem ugyanúgy érintik az egyes alrendszereket. Ahogy már említettem, a belső költségvetés elfogadását követően a karoknak 30 napon belül el kell fogadniuk saját kisköltségvetéseiket. A karok profitcenterek, így „eredményüket”, „vesztésüket” maguk kezelik, ennek hatásai már csak a karon belüli közösségeket érintik. A Költségvetési Szabályzat szerint a karok esetében az időszaki bevételektől való jelentős, 20%-os elmaradás esetén kell csak intézkednie a kancellárnak, ekkor venné át a kari gazdálko-

dás irányítását, normál esetben „csak” felügyeli azt. Erre még nem került sor, és kicsi a realitása egy ilyen helyzetnek, hiszen a karok inkább alulbecsülik költségvetésük bevételi lábát, és ahhoz igazítják kiadásait. Továbbá a likviditási tartalékaik kari szinten jelentősek, a források átmeneti ingadozását tudják kezelni, és bizonyos esetekben belső hiteleket is kaphatnak.

A belső költségvetés részei a Hallgatói Önkormányzatok kiadásai is?

A HDÖK kisköltségvetését szintén a belső költségvetés tartalmazza. A HÖK egyébként alapvetően kétféle forrásból gazdálkodik. Egyrészt jogszabályi rendelkezéseken alapulva a hallgatói juttatások 3%-át, valamint a tankönyv-, jegyzet-, sport- és kulturális támogatás 1%-át különíti el a HDÖK működésére (ez idén mindösszesen 60 millió Ft), további 1%-ért a HÖK sportlétesítményeket kötele. Másrészt az egyetem átengedi a hallgatói különjárás díjak legfeljebb 2/3-át a HDÖK-HSZI közös feladatellátásra. Ebből idén a HDÖK-höz 55 millió Ft kerül.

Az ösztöndíjak ellenőrzésében részt vesz a Kancellária?

Az egyetemen számtalan ösztöndíj létezik, azok nagyságáról szóló döntések nem költségvetési kérdések, a kifizetések ellenőrzése pedig egy monitoring feladat. A tanulmányi és szociális ösztöndíjak összege évek óta változatlan, aminek az az oka, hogy a juttatásokról-térítésekről szóló kormányrendelet több mint egy évtizede nem változott. A hallgatói létszám csökkenése miatt évről évre csökken a hallgatói támogatások keretszege is, amelynek költségvetési hatásai jelentősek. Csökkennek a hallgatói alrendszerbe jutó források, így kevesebb forrás jut

kollégiumokra, hallgatói programokra, szolgáltatásokra, a HÖK működésére.

Mik a jövőbeli tervek a költségvetést illetően, lesznek-e jelentős változások az elkövetkező években?

A BME számos tervet készített arra, hogy növelje a kollégiumi férőhelyek és szolgáltatások színvonalát, modernizálja az egyetemi campust és annak üzemeltetését. Ezek külső források nélkül nem megvalósíthatók, ugyanakkor tervben vannak, és készen állunk rá. Az oktatási szolgáltatások fejlesztése szintén elképzelhetetlen többletforrások nélkül, itt alapvetően számítunk a normatív támogatás növelésére, de a karok döntésein múlik a szükséges irányok kiválasztása. Egyes karok vezetői részéről évről évre elhangzik, hogy a BME költségvetési algoritmusát módosítani kell. Az ezt hangoztatók szándéka általában nem irányul másra, mint arra, hogy saját karuk számára az egyre csökkenő költségvetési torta felosztásánál nagyobb szeletre tegyenek szert, ami az ő szemszögükből érthető. Idén a kancellár részéről is megfogalmazódott, hogy az algoritmuson tényleg módosítani kell. Ennek oka, hogy egyre nagyobb a lyuk az oktatás támogatásával összefüggően a létesítmények fenntartására, az elvárt magas szintű központi szolgáltatásokra felhasználható közösségi források, valamint az elsősorban kutatás-fejlesztésre érkező, a létesítmény-fenntartások fedezetébe eddig mérsékelt bevont, eddig tabuként kezelt források között. Másképpen: egyre kevesebb pénzről egyre többet vitatkozunk, miközben úgy teszünk, mintha egyes források nem képeznék, nem képezhetnék a központi költségvetés részét. Ezen szükségszerű lesz változtatni.

Szakmai gyakorlat – külföldön!?

Egyszerre szakmai tapasztalatot szerezni és világot látni – mit várhatunk valójában a sokat ígérő külföldi gyakornoki programoktól?

FAZEKAS ÁRNIKA

Az itthon végzett szakmai gyakorlathoz képest is számos előnye lehet egy másik országban eltöltött félévnek: kiváló alkalom a nyelvtudás fejlesztésére, illetve kapcsolatépítésre. Az önéletrajzban is jól mutat, akár hazai, akár külföldi munkavállalás mellett döntünk a későbbiekben

három hónappal a kiutazás előtt érdemes megkezdeni a szervezést (így ha valaki most fogna ehhez hozzá, akkor akár már júliusi kezdettel is kaphat ösztöndíjat). Erasmus esetén 2-12 hónap támogatása igényelhető, főleg EU tagállamok területére. A Campus Mundi esetében ez 3-5 hónap, viszont ebben az esetben Európán kívülre is nyújtható be pályázat, kivéve a Külügyminisztérium által utazásra nem javasolt térségekre. Három hónagnál rövidebb időtartamra akkor nyerhető támogatás, ha a tanulmányokba legalább 15 kredit értékben beszámítható.

A gyakornoki helyek keresését ezeknél az ösztöndíjaknál a hallgatók maguk végzik, viszont segítséget nyújthatnak akár az oktatók, akár a külügyi iroda munkatársai, hiszen korábbi együttműködések miatt lehetnek kapcsolataik.

Fotó: Tacsai Kornélia

– az Európai Bizottság hatástanulmánya szerint később gyorsabb előmenetelre számíthatnak az ilyen programokon résztvevő fiatalok.

Hazánkban a legtöbb diákot megmozgató szakmai gyakorlat programok az Erasmus és a Campus Mundi, amely havi ösztöndíjjal támogatja az utazni vágyókat. Mindkettőn részt vehetnek aktív és passzív jogviszonnyal rendelkező hallgatók, valamint közvetlenül a záróvizsga után is csatlakozhatunk a programokhoz. A jelentkezés folyamatos, de az adminisztráció miatt legalább

Közvetlenül is meg lehet keresni azokat a cégeket vagy kutatóintézeteket, amelyek a választott szakterületen tevékenykednek. Sokat segíthetnek az online gyakornokkereső adatbázisok is, ezeknek egy gyűjteménye például a www.tka.hu honlapon elérhető.

Ezekén kívül több, szakmai gyakorlati lehetőségek keresésére, lebonyolítására szakosodott egyesületből választhatunk: ilyen például az IAESTE, amely kifejezetten a mérnökhallgatók számára kínál csereprogramokat, vagy a világ legnagyobb diákszervezete, az AIESEC is.

Britannia a Brexit után

2016 nyarán az Egyesült Királyság megkezdte kilépését az Európai Unióból, így felmerül a kérdés, hogy mi lesz a sorsa az ott tanulmányokat folytató EU-s állampolgároknak. Jelenleg annyit lehet tudni, hogy a kilépés kondícióinak tárgyalására szánt átmeneti időszakban, azaz 2020 végéig a brit oktatásügy garantálta elköteleződését az Erasmus program mellett, így a szokásos eljárásrend egyelőre marad. Az Egyesült Királyságban különböző programokon tanuló, gyakornok vagy önkéntes pozícióban jelenleg 250 ezer fő tartózkodik.

Ígéretetek és valóság

Műegyetemista hallgatókat kérdeztünk a külföldi gyakornokként szerzett tapasztalataikról.

TACSI KORNÉLIA

Dömötör Kata Judit

Fogadó hely: Hovione, Lisszabon, Portugália

Időtartam: 5 hónap

Ösztöndíj összege: 500 €/hónap

+ 350 €/hónap lakhatási támogatás

Munkaidő: 40 óra/hét

A Hovione gyógyszeripari vállalat portugáliai központjában vagyok a cég ösztöndíjasaként. Sok korombelivel dolgozom együtt, ami nagyban segíti a beilleszkedést. A vállalat rengeteg hallgatót foglalkoztat, tehát van kapacitása és tapasztalata abban, hogy hogyan érdemes támogatni a gyakornokok munkáját. Engem két témavezető is segít, velük heti rendszerességgel konzultálok a kapott témámról, amit teljesen önállóan menedzselek. Negatívum, hogy a repülőjegy elég drága, így nem sokan látogatnak haza a félév során. Szerencsére az egyetem rugalmas, ezért az ösztöndíj megszerzése után érdemes az adott tárgyfelelőssel egyeztetni, vagy egyéni tanrendet igényelni, mivel ilyenkor lehetőség nyílik a zárthelyik és vizsgák későbbi, tömbösített megírására. A fizetésünk egyébként bőségesen fedezi az itteni költségeinket tekintve, hogy a munkanapokon reggelit és ebédet is kapunk. A helyi egyetemnek hála számos Erasmus program van a városban, így aki szeretne, az minden napra talál szórakozási lehetőséget. Mi általában hétfőig járunk kirándulni, illetve befizettünk egy portugál nyelvtanfolyamra is.

Balatincz Gábor

Fogadó hely: Osakai Műszaki Egyetem, Japán

Közvetítő szervezet:

IAESTE Hungary

Időtartam: 9 hét

Fizetés: 74000 JPY/hónap

+ 6000 JPY/hónap lakhatási, utazási támogatás (kb. 160.000 HUF)

Munkaidő: 20-30 óra/hét

Az IAESTE által hirdetett szakmai gyakorlat keretében az Osakai Műszaki Egyetem Formula Racing Team-jének munkájába kapcsolódtam be. A kint létem alatt az autó motorikus tesztelését és az aerodinamikai elemek legyártását, valamint a verseny előtti utolsó simításokat végeztem. A csapat javarészt japánokból állt, akik feltehetőleg nyelvi nehézségek miatt kezdetben távolságtartóbbak voltak velem, pár nap után viszont feloldódtak. Érdekes volt az itthonitól nagyban különböző kulturális közegben dolgozni, de szerencsénkre a munkatársaink elnézték nekünk, ha nem tartottuk be az ottani szigorú illemtani követelményeket. Azzal a céllal mentem ki, hogy minél többet

lássak Japánból, így rengeteget utaztam, melynek költségeit teljes egészében fedezte a fizetésem. Ehhez hozzájárult az is, hogy az egyetemen végtelenül rugalmasak voltak, és megengedték, hogy hosszabb kirándulások alkalmával ellőgjünk pár napot.

Kubovics Márta

Fogadó hely: Lundi Egyetem, Lund, Svédország

Időtartam: 2 hónap

Ösztöndíj összege:

180.000 HUF/hónap

Munkaidő: 40 óra/hét

Erasmus+ ösztöndíjaként a szakdolgozatomhoz szükséges mérések elvégzése érdekében utaztam északra, ahol az egyetem kémiai centrumában rendelkezésemre álltak a megfelelő analitikai eszközök. Az ösztöndíjam sajnos nem fedezte az ott tartózkodásom költségeit tekintve, hogy a legolcsóbbnak számító kollégiumi szállás is 120 ezer forintba került. Ráadásul mivel későn tudtam meg, hogy kiutazhatok, ezért már Campus Mundira sem volt lehetőségem jelentkezni. A laborban egy sokszínű, nemzetközi csapat dolgozott, melyben igen gyakran cserélődnek a hallgatók, így mindenkivel nagyon befogadóak voltak. A viszonylag korai sötétedés miatt hét közben nem sokat láttam a környékből, ezért főleg hétvégéken utazgattunk. Szakmai szempontból a kutatók munkamorálja és motiváltsága fogott meg leginkább, amely engem is több és jobb munkavégzésre ösztönzött, sőt hazatérve itthon is lelkesebben tanultam és dolgoztam.

Prikler Gergely

Fogadó hely: Tomas Bata University, Zlin, Csehország

Közvetítő szervezet:

IAESTE Hungary

Időtartam: 2 hónap

Fizetés: 10.000 CZK/hónap

(kb. 120.000 HUF)

Munkaidő: 40 óra/hét

A szakmai gyakorlatom alatt a diplomamunkámhoz közel álló témakörrel foglalkoztam egy cseh kutatócsoportban. Sokat kellett dolgoznom, néha túlóráztam is, máskor viszont elnézőek voltak velem a laborban, és megengedték, hogy egy utazás miatt kihagyjam a pénteket. Jó érzés volt, hogy önálló, felelősségteljes feladatokat bíztak rám, amiket ráadásul érdekesnek tartottam. Külön motivált a tudat, hogy az ottani eredményeimet publikálni fogják, így egy tudományos cikk társszerzője lehetek. Az egyetemen arra is felkérték, hogy tartsak egy előadást angolul az itthoni munkámról, ami szintén értékes tapasztalat. A fizetést reálisnak tartom, kijöttek belőle az utazgatások, sőt az egyfős apartmant is megengedhettem. Pár cserediákkal egész közel kerültünk, néhányan már Magyarországra is ellátogattak, és nekem is több meghívásom van. Úgy érzem, azóta még nyitottabb vagyok a világra, és szakmai kérdésekben is aktívabb lettem, ezért szívem szerint minden hallgatónak kötelezővé tennék egy pár hónapos külföldi gyakorlatot.

Egyedül ezt nem lehet végigcsinálni

Mesterségem címere

Cikksorozatunkban a közel-múltban diplomázott műegyetemistákat faggatunk arról, hogy mit vittek magukkal a BME-ről a munka világába.

Karsa Anita orvosi fizikus tanulmányai folytatása mellett döntött, és az Egyesült Királyságban kezdett doktori fokozatának megszerzésébe.

FAZEKAS ÁRNIKA

Miért döntöttél a tanulmányaid folytatása mellett?

A fő okom az volt, hogy orvosi fizikusként általában orvosokkal kell együttműködni, és azt hallottam, hogy ez könnyebben megy, ha az embernek van doktorija. Mindenképp Londonban akartam helyet keresni, mert a párom itt kapott munkát, és egyébként is van itt néhány jó egyetem. A UCL hozzáállása tetszett a legjobban, ezért felkerestem néhány kutatót, akinek érdekelt a témája. Szinte mind azt írták, hogy nincs támogatásuk doktorandusz felvételére, viszont ajánlottak egy programot, aminek keretében évente húsz PhD-hallgató tanulmányait támogatják orvosi képzés területén, és ők választhatnak maguknak témavezetőt. Ezt egy külső szervezet pénzeli, tehát a

témavezetőnek ezért ingyen van, úgyhogy neki is megéri a hallgatóval dolgozni.

Pontosan mivel foglalkozol?

MRI-vel, ezen belül a kutatási területem lényege, hogy mivel a mért jel összefüggésben áll a szervezeten belüli mágneses szuszeptibilitás-eloszlással, ebből például mérhető az egyes agyterületek vas- vagy a kalciumtartalma. Ezt eddig főleg agykutatásnál használták, diagnosztikai alkalmazására a leggyakrabban emlegetett példák a Parkinson-kór és az Alzheimer-kór, ahol bizonyos agyterületek vastartalma korrelál azzal, hogy mennyire beteg az illető.

Miben különbözik a helyi oktatási-kutatási rendszer a magyartól?

Volt alkalmam kicsit betekintést nyerni abba is, hogy az alapképzés hogy működik, mivel ez egy négyéves program, és az elsőben még óráim is voltak. Itt a tananyag felhasználás központúbb, nem annyira mennek bele a konkrét elméletbe. Ez bizonyos szempontból jó, viszont aki nem olyan háttérrel érkezik, mint én, akibe Magyarországon kvázi beleverték az alapokat, azok nem tudnak mit kezdeni azzal, ha egy módszer valamiért nem működik. A PhD annyiban más, hogy lehet tanítani, de nem kötelező. Így egy kicsit korrektebb a rendszer, mert ha valaki többletmunkát vállal, akkor kap érte pénzt – én például javítani szoktam.

Milyen kulturális különbségekkel találkoztál?

A ULC-nek nagyon nemzetközi a profilja, úgyhogy egy kisebb kultúrsokk volt ennyiféle ember közé becsöppenni.

Név	Karsa Anita
Kar	TTK
Szak	Orvosi fizika MSc
Végzés ideje	2014. június
Elhelyezkedés ideje	2014. szeptember
Intézmény	University College London (Egyesült Királyság)
Pozíció	PhD hallgató

Időnként próbálnak közelebb hozni minket egymáshoz: például szoktak olyan alkalmakat szervezni, amikor mindenki hoz tradicionális ételeket, és együtt megesszük. Bár az, hogy össze vagyunk zárva egy húszfős irodába, és mindannyian orvosi képzéssel foglalkozunk, már eleve erős alaptéma. Az Egyesült Királyságban a fő különbség, amit észrevettem,

az adminisztráció mennyisége: sokkal több van, de sokkal többben is foglalkoznak azzal, hogy ebben segítsenek. Enélkül nem is lehetne megcsinálni.

Gondolkodtál már a hazaköltözésen?

Folyamatosan ezen gondolkodom. Nincsenek geográfiai igényeim, de egyelőre Európában gondolkodom, mert a csalá-

dom mégiscsak Magyarországon él. Az akadémia vizont szeretném hanyagolni. Aki ebben sikeres, az ideje nagy részét azzal tölti, hogy pályázatokra jelentkezik, témát vezet, tanít, a kutatással pedig nincs idejük foglalkozni, engem pedig ez a része érdekel.

Hasznosnak érzed a Műszaki Egyetemen tanultakat?

Abszolút. Nagyon szerencsés vagyok ezzel a kombinációval, mert a Műegyetemen nagyon sok mindent kell megtanulni, és viszonylag bonyolult esetekben is meg kell érteni az elméletet, lehetőleg gyorsan – ezt a képességet pedig nagyon jó elsajátítani. Itt ezt annyira nem forszírozzák. Persze nem érdemes mindenben elmélyedni – még így is, mivel elég interdiszciplináris tudományterületen tanulok, könnyű elveszni a részletekben. Például nem érzem az időm jó felhasználásának, ha orvosi kérdéseknek én járok utána, mert úgyis van mellettem több orvos, aki el tudja mesélni a lényegét.

Mit ajánlanál azoknak, akik szintén tovább akarnak tanulni?

Azt javaslom, hogy a lehetőségekhez mérten próbálják megismerni a témavezetőjüket. Persze, ez nem egyszerű, mivel egy interjúban nagyjából negyed óra alatt kell eldönteni, hogy tudunk-e a későbbiekben együttműködni. Nagyon fontos, hogy a témavezető mögöttes legyen, mert egyedül nem lehet végigcsinálni. Ilyen szempontból jó ez a program, mivel itt én választhattam. Előtte interjúztam öt különböző csoporttal, és volt olyan, ahol hiába tetszett a téma, az első pillanattól tudtam, hogy nem fogunk tudni kommunikálni egymással.

Vitaforum

Cicák legyünk vagy párducok?

Manapság egyre gyakrabban kerül napirendre a nők munkahelyi diszkriminációjának kérdése. Köztudott ugyanis, hogy a cégek közép- és felsővezetői pozícióit nagyrészt férfiak töltik be, még akkor is, ha az adott vállalatnál kisebbségben vannak. Tényleg ők építették fel azt a bizonyos üvegplafont?

A számok nem hazudnak, ráadásul a nemek arányának eltolódása a versenyszférán kívül, például az MTA tagjai vagy a parlamenti képviselők között is feltűnő. A férfi vezetőket gyakran vádolják azzal, hogy nem adnak előrelépési lehetőséget női beosztottaiknak, nem figyelnek rájuk, nem hallgatják meg ötleteiket. Személyes

tapasztalataim azonban ellentmondanak ennek a feltételezésnek, sem az iskolában, sem az egyetemen, sem az eddigi munkahelyeimen nem tapasztaltam hátrányos megkülönböztetést férfi tanárain, főnökeim vagy kollégáim részéről. Ebben persze a szerencse is közrejátszhat, de talán más (is) okozhatja a női vezetők hiányát.

Az egyik ilyen a családalapítás, hiszen a házimunka és a gyereknevelés oroszlánrésze többnyire még mindig az anyákra hárul. Ennek megoldása részben az állam, részben a munkahelyek, részben pedig a párok felelőssége. Az állam feladata lenne többek között a megfelelő bölcsőde- és óvodarendszer kiépítése,

a vállalatoké a rugalmasabb munkaidő, rész- és távmunka biztosítása a szülőknek, és a céges bölcsi is praktikus lehet. De a legfontosabb talán az, hogy az apa vegye ki a részét az otthoni feladatokból, és a szülők kölcsönösen támogassák egymást a karrierépítésben, ne csak a férfi céljai számítsanak.

Habár az is régóta vitatéma, hogy a nőiesnek és férfiasnak titulált személyiségek genetikailag adottak vagy a szocializáció során alakulnak ki, a különbség a két nem hozzáállása között már az iskolában is megfigyelhető. A lányok többnyire csendesebbek, könnyebb őket fegyelmezni, és jobban szoronganak a számonkérések előtt, mint a fiúk. Gyerek-

ként mindez még előnyt jelent, a lányokat általában jobban szeretik a tanárok, és a jegyek tekintetében is lekörözik fiú osztálytársaikat. Felnőttként azonban a kudarcból való túlzott félelem és a kockázatvállalási hajlandóság hiánya már inkább hátrány, hiszen egy vezetői pozícióban kulcsfontosságú a magabiztos döntéshozatal. Egyszer egy cégvezető azt nyilatkozta, hogy ha egy férfi 30%-ban alkalmas egy posztra, akkor valószínűleg megpályázza, míg egy nő még 95%-os alkalmasságnál is tétozódik.

Nehézségek ide vagy oda, végső soron rajtunk múlik, hogy ijedt kiscicák vagy leopárdok leszünk a céges dzsungelben.

CSIZMADIA ESZTER

Várjuk hozzászólásaitokat a Vitaforummal és a Műhely egyéb cikkeivel kapcsolatban. Gondolataitokat, megjegyzéseiteket az info@muhely.com címre küldhetitek el.

Három vallás szent városa

Kié is legyen Jeruzsálem?

A régre visszanyúló izraeli-palesztin konfliktus újabb fejezetéhez érkezett, amikor Donald Trump tavaly december 6-án bejelentette, hogy az USA hivatalosan is elismeri Jeruzsálemet Izrael fővárosaként, valamint utasította a Tel-Avivban székelő amerikai nagykövetséget, kezdjenek készülni a költözéshez.

TACSI KORNÉLIA

Történelmi háttér

Az izraeliek és a palesztinok között évtizedek óta forrongó indulatok egyik fő forrása: Jeruzsálem városának nemzet-

Fotó: Párkányi Tamás

határozatában ellenezte, és felszólította Izraelt, hogy adja vissza az elfoglalt területeket, valamint semmisnek nyilvánított minden olyan intézkedést, amely bármilyen formában módosítja Jeruzsálem státuszát. Ennek ellenére a megszállók mégsem vonultak ki a térségből. Pár hónappal később az izraeli országgyűlés kihirdette a Jeruzsálem-törvényt, melynek értelmében a zsidó

Jeruzsálemi Nagykövetség Törvény

Arra hivatkozva, hogy minden szuverén államnak jogában áll szabadon megválasztani saját fővárosát, az Egyesült Államok kongresszusa Bill Clinton elnöksége idején, 1995-ben elfogadta a Jeruzsálemi Nagykövetség Törvényt. Ennek értelmében az USA elismerte az osztatlan Jeruzsálemet Izrael állam fővárosaként, de ez az utóbbi

szándéka a nagykövetség átköltötése.

Jeruzsálem fővárosként való elismerése sarkalatos pontját képezte a választási programjának, így az elnök decemberi döntését azzal magyarázta, hogy „ez a választóbázisának tett ígéretének beváltása”.

A világ válasza

A bejelentés hatására újult erőre kapott az érzékeny izraeli-palesztin konfliktus. Ennek elemeként az iszlamista, a Gázai övezetet igazgató Hamász rögvést meghirdette a harmadik intifádát, azaz Izrael elleni palesztin felkelést. A palesztinok utcai zavargásokkal, gyújtogatásokkal, kisebb rakétatámadásokkal adtak hangot tiltakozásuknak. Emellett több muszlim országban, mint például Indonéziában, Jordániában, Iránban és Törökországban demonstrációt szerveztek az amerikai nagykövetségekhez, valamint a nagyobb városok muzulmán kisebbsége is utcára vonult. A tüntetések során eddig több mint harminc palesztin és négy izraeli halt erőszakos halált, míg több száz ember

megsebesült. Ennek ellenére sokak véres jövőt prognosztizáló jóslata nem következett be. A nemrég kiépített kamerahálózatnak köszönhetően az izraeli biztonsági szervek folyamatosan megfigyelik a palesztin területeket, így a többnyire fegyvertelen demonstrálók csapatait hamar feloszlatták. A muszlim országokat összefogó Iszlám Együttműködés Szervezete (Organization of the Islamic Conference, OIC) december 13-án Palesztina fővárosává nyilvánította Kelet-Jeruzsálemet, és az országokat ennek elismerésére szólította fel. Egyiptom pedig az ENSZ BT-hez fordult, hogy hagyják figyelmen kívül Jeruzsálem státuszának egyoldalú megváltoztatását. A Trump döntését elutasító határozattervezetet az USA vétója miatt nem szavazták meg a BT-ben, pár nappal később azonban az ENSZ Közgyűlése elfogadta. Erre reagálva az amerikai elnök az ENSZ-nek nyújtott támogatásának megvonásával kezdett fenyegetőzni. Februári hírek szerint a korábban belengetett hosszas költözési procedura helyett az amerikai nagykövetség május közepéig elfoglalhatja az új székhelyét, hogy Izrael Állam megalakulásának hetvenedik évfordulóját már új otthonában ünnepelhesse.

A nagykövetség költözésének bejelentését követően az USA által közvetített békétárgyalások megrekedtek, mivel a palesztinok kijelentették, nem hajlandók többé amerikai tárgyalópartnerekkel egyezkedni. Erre válaszul az Államok a palesztinoknak nyújtott segélyek felfüggesztésével kezdett fenyegetőzni. Az arabok ellenállása azonban nem meglepő tekintve, hogy a békétárgyalásokon az Egyesült Államokat képviselő Mike Pence-szel kell egyezkedniük, akit számos kritika ért elfogultsága, valamint rasszista, muszlimellenes és zsidóbarát megnyilvánulásai miatt.

Bár az Egyesült Államok azt állítja, hogy mindent megtesz a közelkeleti béke megteremtése érdekében, valójában igen érzékeny területet bolygatott meg a decemberi döntésével. Sokak szemében ez egyértelmű állásfoglalás, melynek hatására talán véglegesen elveszítette a békétárgyalásokon betöltött közvetítő szerepét.

Az izraeli-palesztin konfliktus rendezésének alternatívái

Az egyállami megoldás értelmében a hatnapos háborúban elfoglalt területek Izraelbe olvasztásával egységes államot hoznak létre, melynek palesztin polgárai izraeliekkel egyenlő jogosultságokkal rendelkeznek, így az egészségügyi, oktatási és szociális intézményekhez azonos hozzáférést kapnak. Egyik forgatókönyv szerint a muszlimok csupán önkormányzati jogokat, míg a másik teljesülése esetén szavazati jogot is szereznek. Ezzel szemben a kétállami megoldás megvalósulásakor Izrael mellett egy új és független palesztin államot hoznának létre. Bár a nemzetközi közvélemény és a palesztinok többsége ez utóbbit támogatja, a 2010 óta tartó tárgyalások egyebek között a határok kijelölésének problémája miatt még javában zajlanak.

közi jogi helyzete. Tekintettel arra, hogy három vallás (a keresztény, a zsidó és az iszlám) is szent városának tartja, az ENSZ 1947. évi felosztási tervében nemzetközi felügyelet alá akarta helyezni a települést. Ennek elfogadása ellenére Izrael az 1948-as függetlenedési háborúban elfoglalta a város nyugati részét, míg az Óvárost is magában foglaló Kelet-Jeruzsálem felett Jordánia szerzett befolyást. Ezt követően 1967-ben a hatnapos háborúban a zsidó állam bekebelezte Kelet-Jeruzsálemet és a környező Ciszjordániát. Ezt a lépést azonban az ENSZ 1980-ban kiadott 476-os

állam fővárosa az egységes és osztatlan Jeruzsálem lett. Erre válaszul az ENSZ kibocsátotta a 478-as határozatot tizennégy igen és egy tartózkodás mellett, amely semmisnek tekintette és visszavonta a Jeruzsálem-törvényt, valamint felszólították az országokat, hogy kirendeltségeik székhelyét mihamarabb helyezték át, így ezek rövidesen Tel-Avivba települtek. A palesztinok a város keleti részét azóta is sajátjuknak tartják, melyet természetesen a nemzetközi jog is elismer, hiszen az ENSZ Biztonsági Tanácsa (BT) szerint Izrael 1967. évi területszerzése jogellenes.

huszonkét évben nem lépett életbe, mivel tartalmazott egy kikötést, miszerint a mindenkori elnök nemzetbiztonsági okokra hivatkozva hat hónapra elhalaszthatja az érvényesítést. Eddig Bill Clinton, George Bush és Barack Obama amerikai elnökök is az izraeliek és a palesztinok közötti békétárgyalások sikeressége érdekében éltek ezzel a lehetőséggel. Habár a közelkeleti (Izraelben és a Palesztin Hatóságnál tett) látogatása után, 2017. június 1-én hasonló megfontolásból Donald Trump is aláírta ezt a nyilatkozatot, de ezzel egyidőben leszögezte, hogy a közeljövőben továbbra is feltett

Hamász

A Hamász azaz iszlám ellenállási mozgalom, olyan arabokból álló, fegyveres erővel rendelkező politikai csoport, amely 1987-ben, az első intifáda idején alakult azzal a céllal, hogy felszabadítsa Palesztinát az izraeli megszállás alól, és saját országot alapítson a mai Izrael, Gázai övezet és Ciszjordánia területén. A világ több országa által terrorszervezetnek minősített csoportosulás 2006 óta uralma alatt tartja a Gázai övezetet, melynek lakóit különféle szociális juttatásokkal sikerült megnyerniük.

Kínai Népköztársaság

Selyemút visz a diktatúrába

Kína 1,38 milliárd lakosával jelenleg a Föld legnépesebb állama. Ez valószínűleg az első dolog, ami az embernek eszébe jut az országgal kapcsolatban, a következő a rengeteg kínai termék, esetleg az étektermek, amik néha egészen meglepő helyeken is felbukkannak.

Bordás Balázs
Fazekas Árnika

Illusztráció: Fekete Péter

Viszonylag köztudott az is, hogy Kína államformája népköztársaság, aminek egy kevésbé keményvonalas változata működik a hetvenes évek végétől kezdve. Ez azt jelenti, hogy az ország gazdaságpolitikája fokozatosan a kapitalizmus felé tolódott, miközben a pártállam fennmaradt, de nagyobb egyéni szabadsággal, mint ami a Szovjetuniót jellemezte. A nyugati államok üdvözlötték Kína nyitását a világpiac felé, és ugyan a politikai ellenőrzés nem csökkent az idők folyamán, a hallgatóságos álláspont az volt, hogy a gazdasági fejlődés és a szegénység csökkenése előbb-utóbb a kommunista berendezkedés átalakulásához fog vezetni. Hszi Csin-ping, a jelenlegi elnök első kormányzati ciklusának kezdetét is ilyen vélemények kísérték világszerte, de – ahogy ez mostanra világossá vált – ő ezt egészen máshogy képzei el.

Gyors növekedés és annak árnyoldalai

A Mao Ce-tung halálát követő években a tervgazdálkodás átalakult úgynevezett államkapitalizmussá, és Kína a világ leggyorsabban növekvő gazdaságai közé került. A stratégiailag fontos ágazatok, mint az energia vagy a nehézipar állami irányítás alatt maradtak, a többi területen viszont lassan kialakult a piacgazdaság. A rohamos gazdasági fejlődés a kilencvenes években közel 150 millió állampolgárt húzott ki a mélyszegénység-

ségből, a GDP-arányos növekedés mértéke évente átlagosan 11,2 százalékra rúgott, viszont jelentős társadalmi egyenlőtlenséget is hozott magával. A magas termelékenység, az olcsó munkaerő és a relatíve jó infrastruktúra következtében itt gyártják a világon a legtöbb terméket. A gazdasági növekedés a 2010-es években azonban lassulni kezdett, és ezzel párhuzamosan az államadósság 2017-re a GDP 302 százalékára nőtt. Az ország hatalmas exporttöbblettel rendelkezik, de az ipar rendkívül rossz energiahatékonyságú, és az igény nagy részét még mindig szénből fedezik.

Amerika helyébe lépne

A 2017-es davosi Világgazdasági Fórumon első alkalommal vett részt a Kínai Népköztársaság, ahol az elnök, Hszi Csin-ping beszédet is mondott. A helyzet sajátosságát erősítette, hogy a világ legnagyobb Kommunista Pártjának vezetője a globalizá-

ció előnyeiről és elkerülhetetlenségéről érvelt a kapitalista világelit tagjainak. Beszédében hangsúlyozta, hogy a globális vezetőknek a nyitottság és az együttműködés felé kell haladniuk, ami egyértelmű utalás Donald Trump amerikai elnök bezárkózó, America First gazdaságpolitikájára. Kína részvétele a fórumon és erősödő jelenléte más diplomáciai eseményeken arra utal, hogy szeretnék kihasználni az Egyesült Államok visszavonulását a világpolitikától, és készek átvenni a vezető szerepet. Hszi Csin-ping beszédében megvédte a kínai modellt is, szerinte minden országnak a saját útját kell megtalálnia a felemelkedéshez. Amerikával ellentétben Kína tényleg nem mutatott eddig szándékot az ország államformájának exportálására, külpolitikai és gazdasági törekvéseiben viszont az látszik, hogy a kínai berendezkedést a nyugati típusú demokrácia reális alternatívájaként szeretné

bemutatni, amihez kapóra jöhet a nyugati világ jelenlegi töredezettsége.

Globális terjeszkedés

A kínai lakosság és vállalatok által megtakarított tömérdek pénz a többnyire állami kézben lévő bankokban landol, így az ország hatalmas befektethető tőkével rendelkezik. Az utóbbi években ezt Kína az egész világra kiterjedő befolyás kiépítésére fordította, eleinte főleg Afrikát és Dél-Amerikát megcélozva, majd Európában is fokozatos terjeszkedésbe kezdtek, mára például minden tizedik európai kikötő kínai tulajdonban áll. A befektetések természetesen nem csak gazdasági, hanem politikai befolyásszerzéssel is együtt jártak. Az európai országok kezdetben lelkesen fogadták a Kínából érkező tőkét, azonban ez idővel protekcionista mozgólódásba fordult át, a kifogások szerint ugyanis ezek a befektetések majdnem minden esetben

kínai állami érdekeket szolgálnak, és bizonyos esetekben technológiák megszerzése is lehet a cél.

A világ legnagyobb hatalmú embere

Hszi Csin-ping tavaly kezdte meg második öt éves mandátumát az ország élén, és kijelenthető, hogy eddigi kormányzása gyökeresen megváltoztatta a világpolitika Kínáról alkotott képét. Hatalomra jutásával rögtön kiterjedt korrupcióellenes kampányba kezdett, ami eddig több mint egymillió párttagot érintett. Sok esetben magas rangú politikai riválisokat börtönöztek be, ezzel alapjaiban felforgatva a párton belül betartott íratlan játékszabályokat. A nyomozások és perek teljesen titokban zajlottak, komplett hálózatokat tisztítottak meg, és bürokratikus szabályokkal igyekeznek minden szinten visszaszorítani a korrupciót és pazarlást. Az állami propaganda felerősítette Hszi harcát, ami során a főtitkár egy fegyvelmezt és takarékos politikai kultúra képét próbálta kialakítani. Kritikusok szerint ez azonban nem sokat ér a folyamatok átláthatósága nélkül. Az elnök személyét egyébként Mao óta nem látott személyi kultusz övezi, saját múzeumot szenteltek neki, tanításai pedig plakátokon jelennek meg.

Vissza a diktatúrába

Az idáig vezető út csúcspontjaként, idén március 11-én a kínai parlament eltörölte a tízéves elnöki limitet, és korlátlan időre kiterjesztette Hszi Csin-ping hatalmát. Elemzők szerint ezzel végleg szertefoszlottak a remények Kína demokratizálódásával kapcsolatban, ahogy a The Economist fogalmazott, „elvesztettük a fogadást”. Egyelőre minden jel arra utal, hogy Hszi a modern technológiát felhasználva sokkal hatékonyabb diktatúrát tud és akar kiépíteni, mint évtizedekkel ezelőtt Maonak sikerült. Kérdés, hogy mennyire tudja az ország belső problémáit, például az öregedő társadalom jelenségét kezelni, illetve milyen célokra használja majd fel Kína egyre növekvő világpolitikai befolyását.

Korlátozott szabadságjogok

Kínában nemcsak a média, hanem az internet is erősen cenzúrázott. Az állam óriási infrastruktúrát épített ki erre a célra, a kínai internetrendőrség közel 2 millió alkalmazottal rendelkezik, a rendszer pedig ironikusan a Kínai Nagy Tűzfal néven vált ismertté. Hszi kormányzása alatt minden korábbinál erősebben csapnak le azokra a tartalmakra, amik akár csak szatirikusan is megpróbálják kifigurázni a rendszert, és tömegesen küldenek börtönbe újságírókat, bloggereket. Eközben egyre több egyetemen telepítenek arcfelismerő szoftvereket, és fejlesztik az egész országra kiterjedő rendszert is, amivel a tervek szerint bármelyik állampolgárt másodpercekben belül azonosítani lehet majd.

Hszi Csin-ping

Csendben, visszafogottan mászta meg a Kommunista Párt ranglétrájának fokait, visszaemlékezések szerint „pragmatikus, realista, céltudatos munkával igyekezett a vöröseknel is vörösebbé válni”. Bár apja a párt alapító tagja volt, Mao Ce-tung tisztogatásai alatt börtönbe került. Hszi-t pedig 15 éves korában vidékre küldték átnevelésre, ahol hét évig végzett kemény fizikai munkát, saját állítása szerint itt vált szilárd célokkal rendelkező, magabiztos felnőtté. 18 évesen felvették a Kommunista Pártba, ahol mindent megtett az előrébb jutásért, később pedig apját is rehabilitálták. Karrierjét az alapozta meg, hogy alig hagyott nyomot maga után, egy beszámoló alapján „mindig nagyon unalmas és felejthető volt”.

Egy tudós a társadalom szolgálatában

Példaképek

Szerzőink minden lapszámban bemutatnak valakit, akinek az életét, tetteit vagy személyiségét érdekesnek, fontosnak és követendőnek tartják. Nem csak hatalmas és vagyonos személyek szolgálhatnak követendő példával. Attól, hogy valaki egy ország élén áll, még akkor is, ha az történetesen egy szuperhatalom, még nem válik jogosulttá arra, hogy mások példaképnek tekintsék. Azt ki kell érdemelni, és mint a következő hónapokban látni fogjuk, egészen egyszerű és mindennapi emberek is képesek nem mindennapi tetteket végrehajtani.

Szent-Györgyi Albert nevét, munkásságát ismerni alpműveltség. Tudományos teljesítményén túl valójában emberi magatartása, az élethez és hivatásához való hozzáállása, valamint társadalmi érzékenysége tette őt naggyá a szememben.

TACSI KORNÉLIA

Gyermekkorában megtanulta, hogy az egyetlen dolog, amiért érdemes élni, az az emberiség tudásának gyarapítása. Ez vezérelte pályája során, és még kilencvenévesen is ez hajtotta őt nap mint nap a laboratóriumába. Számos tudományterületbe belekóstolt, mert úgy gondolta, ezek ismerete betekintést adhat az élet összességének megértésébe. Kutatóként igen sajátosan dolgozott. Egy új téma felderítését mindig kísérletezéssel kezdte, és csak akkor fordult a szakirodalomhoz, amikor már kellő tapasztalatot szerzett ahhoz, hogy kérdezzen.

Sokat és jókat kérdezett. Például, hogy

Felfedezni valamit annyit tesz, mint látni, amit mindenki lát, és közben arra gondolni, amire még senki.

egy leejtett alma miért barnul meg az ütődés helyén, míg egy narancs miért nem, és végül ez vezetett a C-vitamin felfedezéséhez. A tévhitek ellenére azonban nem ezért az eredményéért, hanem az anyagszere folyamatok fontos részét képező citrátkör egyes reakcióinak kutatásáért kapott 1937-ben Nobel-díjat. Ő volt az első magyar, akit Magyarországon végzett tudományos munkájáért tüntettek ki. Ezzel megmutatta a világnak, hogy egy ilyen kicsiny ország is rendel-

kezhet tekintélyes szellemi munícióval. Szent-Györgyi reneszánsz ember volt, akit a sportok, a művészetek és a politika is foglalkoztatott. Könyveket és cikkeket írt, melyekkel értékrendet szeretett volna közvetíteni, és melyekkel hatni kívánt az olvasók közélet iránti fogékonyságára. Élesen bírálta a világ oktatáspolitikáját, hogy az kizárólag lexikális ismeretek elsajátítására épül, és nem ösztönzi a szellemi alkotás szépségét, sem az ehhez szükséges tettekrekészítést és gondolkodásmódot. Pedig éppen ezek azok a kvalitások, melyek tartósan megragadnak a fejekben, míg a száraz tudásanyag idővel elillan. Szerinte az irodalmat, a zenét vagy a tudományt nem megtanulni, hanem

Illusztráció: Fekete Péter

átélni kell. A Szegedi Tudományegyetem rektoraként közosséget épített, színjátszó társulatot alapított, és kollegái körében azt a hozzáállást igyekezett meghonosítani, hogy biflázás helyett gondolkodásra késztesse a hallgatókat. Sajnos nem sok sikerrel.

Az első világháborúban két éves katonai orvosi szolgálata során megtanulta, hogy mekkora értéke van a békének. Ez arra ösztönözte, hogy minden erejével lépjen fel a háborúskodás ellen. Politizáló tudós vált belőle, aki a második világháború alatt az antifasiszta ellenállás vezetőjeként, a polgári demokratikus Magyarország megteremtésén fáradozott. Élete derekán Amerikába disszidált, ahol továbbra is erősen fellépett a vérontást támogató politikai vezetéssel szemben. Kormánybarát patrónáinak elvesztését kockáztatva beállt azok soraiba, akik az adófizetés megtagadásával tiltakoztak a vietnámi háború ellen.

Úgy vélem, Szent-Györgyit egyénisége nem csak az én, de a világ összes kutatójának példaképévé tette. Átpozícionálta a tudományos életet és annak jelentőségét, életműve pedig arra buzdít, hogy céljaink megválasztásánál öns érdek helyett a közösség hosszú távú fejlődését tartsuk szem előtt.

A BME Egyetemi Kozmosz Kör előadássorozatának következő vendége Dr. Szabó József professzor, ny. vezérőrnagy, a nagysikerű Űrdinamika tantárgy elindítója, aki személyesen is részt vett a közös Szovjet-Magyar űrrepülés előkészítésében és az űrhajósok kiképzésében.

Ezen az estén rengeteg érdekes történetet és anekdotát hallhatunk a Professzor Úrtól, aki a magyar űrdinamika elővasaként még saját kezűleg számolta a Voyager szondák pályáját annak idején.

Az esemény életkoról és előzetes ismeretektől függetlenül mindenki számára élvezhető és nyitott! További részletek a Kozmosz Kör Facebook oldalán elérhetőek!

Időpont: 2018. április 19. 18:15

Helyszín: K.172A

A belépés ingyenes!

Amennyiben érdekel az űrtevékenység, illetve szívesen foglalkoznál ezzel a tanulmányaid mellett, csatlakozz az Egyetemi Kozmosz Körhöz!

www.kozmosz.space
facebook.com/BME.Kozmosz

Nézőpont

CSIZMADIA ESZTER

Ahol a szíved, ott az otthonod

Találós kérdés: a hallgatók fele bejutni szeretne, a másik fele pedig alig várja, hogy végre kiszabaduljon, mi az? Naná, hogy a kollégium!

A pestieknek lehetőség, a vidékieknek gyakran az egyetlen opció beköltözni az egyetem által fenntartott diákszállásokra, ahol aztán hosszú éveket töltenek el összefoglalva egy, három vagy még több sorsátsúkkal. Az új lakók egyszerre érezhetik szűknek és tágnak új életterületüket, hiszen a szoba kicsi, a privát szféra létezése megkérdőjelezhető, viszont az épület és körülötte a város tele van felfedeznivalóval.

Az újdonsült kollégisták eleinte minden csütörtök vagy péntek este fénysebességgel pakolják a bőröndöt és iszkolnak a vonat-hoz, hogy minél előbb érezhessék az otthon melegét, ahol már várja őket anyu, apu és a tonnányi rántott hús. Aztán ahogy telnek a hetek, hónapok, évek, a legtöbben megtalálják az ideális szobatárs(ak)at, szomszédokat és barátokat, akikkel együtt, egy nagy, boldog családként küzdenek meg az egyetemista lét kihívásaival. A hazamenetek megritkulnak, hiszen a vonatjegy drága, az utazás fárasztó, és egyébként is Pesten annyi érdekes dolgot lehet csinálni. Majd jön egy komoly barát/barátnő, aki aztán végképp marasztalja az embert. Anya hív: szia, jól, igen anya, persze, semmi, nem tudom, igen, figyelj, most mennem kell, szia.

Néhányan sosem szokják meg az együttélést, és repesve várják, hogy végre legyen pénzük albérlésre. Mások csak néhány év után érzik, hogy elmúlt a varázs, és kinőttek ezt az életmódot, vagy a párkapcsolatuk miatt igényelnének nagyobb személyes teret. Olyanok is akadnak, akik sosem szeretik meg Budapestet, és még évek múlva is ugyanúgy gyötri őket a honvágy. Ők valószínűleg szívofájdalom nélkül adják majd le a kulcsot a diplomaosztó után, és vissza se tekintve foglalják el életük következő helyszínét.

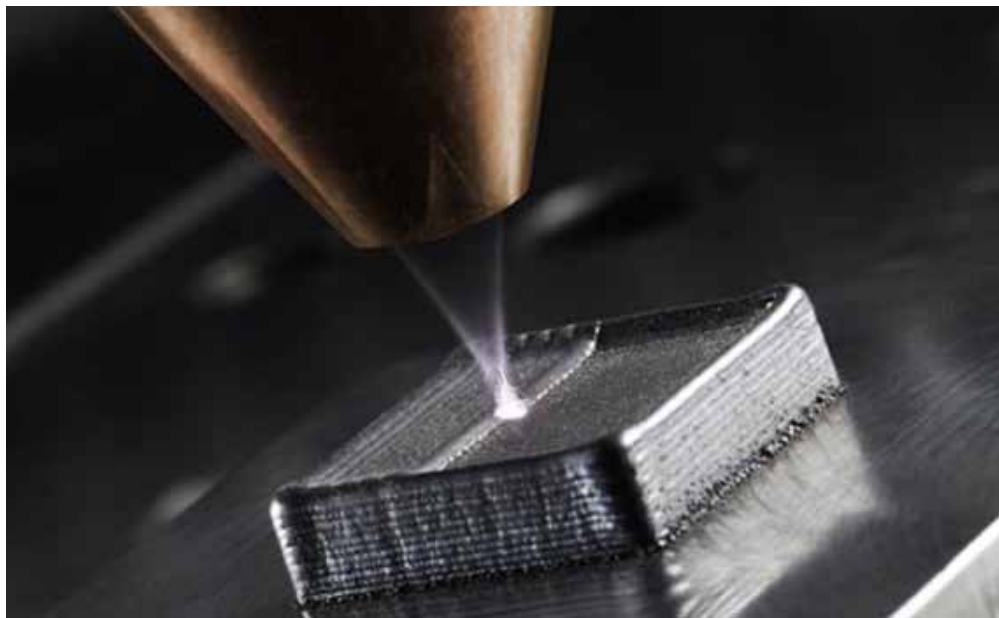
Sokan azonban egy-két év után el se tudják képzelni, hogy másképp is lehet élni. Rutinosan üzletelnek jegyzettel, narancssal és fájdalomcsillapítóval, együtt tanulnak a könyvtárszobában, egymás ágyán heverve sztorizgatnak fél éjszaka, péntek este iszogatnak a földszinti kocsmban. Élvezik, hogy minden nap összefutnak egy-egy barátal a lépcsőfordulóban, közösen nassolnak hajnalban a szobatársukkal, folyosói pletykák után hallgatónak, és úgy mennek haza, mintha vakációzni készülének.

De az idő múlik, és egyszer mindannyiunknak le kell adni a kártyát, a kulcsot, és kilépni az ajtón át a nagyvilágba. Vajon hol vár ránk a következő otthonunk?

Öntés helyett legyen nyomtatás

A Knorr-Bremse vasúti üzletága fővárosunkban indította el a 3D-s fémnyomtatás bevezetésének vizsgálatát. Az új technológia alkalmazásától a prototípusok, az egyedi gyártóeszközök és pótalkatrészek gyártási idejének jelentős csökkenését várják. A fémnyomtatót hosszútávon a fékrendszerek gyártásában is alkalmazhatják majd a megfelelő jóváhagyási folyamat sikeres lezárása után.

LÁSZLÓ GÁBOR

Több mint 240 millió forintért vásárolt és állított üzembe 3D-fémnyomtatót a Knorr-Bremse Rail Systems Budapest a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFI) támogatásával – derült ki a vállalat közleményéből. A harminc országban jelen lévő Knorr-Bremse Csoport vasúti üzletágában ez az első 3D-fémnyomtató, amelyet fékrendszerek alkatrészeinek előállítására használnak. A legkorszerűbb vasúti járműveken már most is előfordulhatnak olyan egyedi, nyomtatott fém alkatrészek, melyek alkalmazása nem jelent különösebb biztonsági kockázatot. A budapesti mérnökök azonban a biztonságkritikus alkatrészeket is nyomtatással szeretnék előállítani, amire eddig még nem volt példa az iparágban. Első körben még csak pótalkatrészeket vagy prototípusokat fognak az eszközzel nyomtatni. A fémnyomtatás a jelenlegi idő töredékére rövidítheti le a gyártási folyamatot, így az eszköz új lendületet adhat a

budapesti kutatás-fejlesztésnek. Azon túl, hogy lényegesen gyorsabb a hagyományos eljárásoknál, a 3D-s fémnyomtatásnak jóval kisebb az alapanyag- és szerszámgéne, valamint az energiafelhasználása is, mint az öntésnek és a forgácsolásnak. Emellett a technológia lehetőséget ad olyan geometriai alakzatok megvalósítására is, amelyek a jelenlegi módszerekkel nem kivitelezhetők, miközben a termékek tömege is jelentősen csökkenthető. A vállalat az elkövetkező hónapokban alapos teszteknek veti alá a nyomtatott alkatrészeket, de más iparágakból származó tapasztalatok alapján ezek minősége jobb lehet az öntött vagy forgácsolt alkatrészekénél. Egyelőre a példányszámú, rövid határidejű gyártás kifizetődő az additív technológia alkalmazásával. A költségek csökkenésével és az említett előnyöket figyelembe véve a nyomtatás egyes termékkategóriák és alkatrészek esetében a nem is olyan távoli jövőben felválthatja a mai gyártási technológiákat a vasúti fékgyártásban. Magyarországon elsőként a győri Széchenyi István Egyetem Anyagtudományi és Technológiai Tanszékén kezdtek el DMLS-alapú (Direct Metal Laser Sintering, közvetlen lézerszinterelt) 3D-fémnyomtatási techno-

lógiával foglalkozni. Mivel a lézernyaláb rétegről rétegre olvasztja meg a fémport, az így létrehozott anyag szövetszerkezete eltérő a hagyományosan előállított fémekétől, ahogyan fizikai tulajdonságai is másmilyenek. Ráadásul a lézersugár irányának megváltoztatásával más-más szövetszerkezetet lehet alkotni. Az így létrejövő „digitális fémek” a Knorr-Bremse Rail Systems Budapestnél összetett vizsgálatoknak vetik alá, de az autóiparban szerzett tapasztalatok szerint a nyomtatott fém gyaníthatóan minőségben sem marad el a hagyományos technológiákkal előállított társától.

A Knorr-Bremse Rail Systems Budapest tavaly sem tétlenkedett. Az év végén adta át új, 11 ezer négyzetméteres gyártócsarnokát, és vett fel 300 új munkatársat. Ezzel a budapesti a világ legnagyobb vasúti fékeket fejlesztő- és gyártó központjává vált 1600 foglalkoztatott emberrel, amiből 500 mérnök.

Újrahasznosított győzelem

Nyolc tonna elektromos hulladékot próbálnak összegyűjteni a tokiói olimpia szervezői, hogy ezekből készítsék el az egyes versenyszámok győztesei- nek az érmeiket. Háromezer konténert helyeznek el a tokiói olimpia szervezői Japán több pontján, hogy a használt okostelefonokat, fényképezőgépeket és más kutyüket oda lehessen bedobni. A Kyodo hírügynökség szerint mintegy nyolc tonna elektromos hulladék szükséges ahhoz, hogy előállítsák a 2020-as olimpiai és paralimpiai játékokon gazdára találó ötezer arany-, ezüst- és bronzérmét. Ez több millió bezúzott mobiltelefont jelent. Ezzel a kezdeménnyezéssel a tokiói olimpia lesz az első, ahol bevonják a lakosságot az érme-

elkészítéséhez szükséges arany előállításának folyamatába. A Tokio 2020 Szervező Bizottság aktívan együttműködik a projekt résztvevőivel, az NTT DOCOMO-val, a Japán Környezetvédelmi Központtal, a Környezetvédelmi Minisztériummal és a Tokiói Metropolitan Kormányzattal, hogy fenntartható társadalmat valósítson meg, és biztosítsa az olimpiai és paralimpiai örökséget.

Az égig érő torony

Szaud-Arábia a felhőket karcolja, egészen új magasságokba emeli az építészeti alkotást. Az 1000 méteres, tehát 1 kilométer magas Jeddah Tower, a korábban Kingdom Tower-ként ismert torony építése tovább folytatódik a csúszást követően. Nem titkolt célja a tervezőknek, az Adrian Smith & Gordon Gill Architecture-nek, hogy a világ legmagasabb felhőkarcolóját valósítsák meg, ezzel megelőzve a 828 méteres Burj Kalifát, amely Dubaiban tarja a jelenlegi csúcst. Az építkezés 2013-ban indult,

február elején a 63. szintet húzták fel. Az átadást 2020-ra tervezik. A beruházás USA dollárban kifejezve 1,23 billióra rúg. Az 5,3 millió négyzetméteren hotelek, irodák és turisztikai látványosságok kapnak helyet. A torony elnevezése az elhelyezkedéséből adódó várost jelöli, amely a Hijaz Tihamah régióban található a Vörös-tenger mentén, és ami Nyugat-Szaud-Arábia vezető központja. A fejlesztés a helyi kormány terveibe, a Saudi Vision 2030-ba illeszkedik, célja a gazdasági és turisztikai fellendülés.

Önvezető taxi

A Renault bemutatta a Genfi Autósza-lonon a jövő önvezető, elektromos autómegosztó koncepcióját, az EZ-GO-t. A francia gyártó szerint ez nem csupán egy autó, hanem egy olyan szolgáltatás, amely forradalmasíthatja az önvezető autók alkalmazását. A futurisztikus külsejű önvezető villanyautó a SYMBIOZ tanulmány utódja, amely szintén egy önvezető rendszerrel felszerelt tisztán elektromos modell. A Renault legújabb tanulmánya többnyire arról szól, hogy városban belül ismerőseinkkel vagy akár egyéb felhasználókkal utazhassunk

együtt gyorsan és tisztán. Az EZ-GO-féle autómegosztó rendszerben egy mobil alkalmazáson keresztül vagy a mai taxik mintájára előre meghatározott helyeken várakozva tudjuk jelezni az utazási igényünket. Érdekesség, hogy a koncepció maximálisan 50 km/h-val tud közlekedni, ami azt sugallja, hogy az EZ-GO a városi furikázásra teremt. Laurens van den Acker, a Renault egyik alelnöke szerint úgy tervezték a koncepciót, hogy ez ikonikus szimbóluma legyen a városoknak, ami a képeket elnézve nem egy túlzó kijelentés.

ÖSSZEÁLLÍTÁS: KUN ZSÓFIA, LÁSZLÓ GÁBOR

Megkérdeztük

Mit gondolsz az e-sportról?

Pásztor Zoltán

Nincs közeli ismerősöm, aki ezzel foglalkozna, csak a tévéből, internetről tájékozódok a témában. Nekem eleinte nagyon furcsa volt, hogy a számítógépes játékokat sport szintre emelik, de most már jobban értem a lényegét. Ma már sokakat érdekelnek, az emberek szeretnek szurkolni egy-egy csapatnak. Számomra azért is érdekes még, mert meg lehet figyelni a profik játékát, és esetleg tanulni abból. Ezen kívül jelentős marketing értéke van egy-egy mérkőzésnek. Ellenben ezek a játékosok éjjel-nappal ezzel foglalkoznak – ez viszont tőlem távol áll.

Hajdu Erik

Nehéz helyzetben vagyok a kategóriákkal. Az biztos, hogy egy-egy ilyen verseny során kiemelkedő egyéni teljesítményeket, egyedi megoldásokat, új ötleteket láthatunk például stratégiai játékok esetén. Az ilyen jellegű szellemi megmérettetést nehéz összehasonlítani például a futással, és szó szerinti értelemben sportnak nevezni, viszont az e-sportnak is alapvető lényege, hogy másoknál jobb eredményt érj el, feszegesd a határaidat, fejlődj. Közösségépítő hatása van ezeknek a játékoknak, azonban sokkal több dolgot fel tudnék sorolni, ami hasznosabb időtöltést jelent.

Kuklis Tibor

Nem vagyok aktív játékos, az e-sportot pedig kamunak tartom. Bármit lehet sportnak nevezni, amiben versengés van, mégis sokakkal ellentétben én úgy gondolom, hogy ez nem valódi sport. Számomra értelmetlen, hogy valaki erre teszi fel az életét – de biztos azért gondolom ezt, mert én ritkán játszom. A játékipar mára óriásira nőtt, ezért azt gondolom, hogy szélesebb rétegeknek kellene, hogy szóljanak ezek a játékok.

Kerekes Adria Flóra

Szerintem a közösségépítő hatása a legjelentősebb. Olyan embereket hoz össze ez a féle időtöltés, akik egyébként otthon ülnének egyedül a gép előtt – így pedig legalább, ha virtuálisan is, de közösségekben vannak. Nekem az a személyes tapasztalatom, hogy jó hatással van a baráti körökre, együtt tudunk szórakozni úgy, hogy nem kell kimozdulnunk a szobánkból. Ezen kívül a világbajnokságot is közösen néztük nálunk. Ha pedig valakinek az az álma, hogy ezzel foglalkozzon egész életében, és még meg is tud élni belőle – akkor miért ne tehetné?

Csehi Eszter

Én nem vagyok járatos ezekben a játékokban, de a barátom aktívan foglalkozik vele, ezért szeretne volna, ha én is jobban belelátok abba, hogy miről is szól ez a világ. Ezért mentem el a múlt héten a Syma csarnokba zajló eseményre, ahol nemcsak a játékot lehetett megnézni, hanem ki lehetett próbálni az új fejlesztéseket is. Érdekesnek tartom, jó kapcsolódás vagy feszültséglevezető módszer lehet, viszont van hátulütője is. Sokszor a virtuális dolgok valóságosnak tűnhetnek, és aki érzékenyebb, az könnyen benne ragadhat.

Fridrich Donát

Jelenleg nem játszom gyakran az egyetemi elfoglaltságaim miatt, de korábban én is sokat foglalkoztam ezzel. Sosem ment olyan jól, hogy versenyezhettem volna, sőt annyira szeretem az építést, amit tanulok, hogy el sem tudnám képzelni, hogy mással foglalkozzak. Az e-sportot a színházhoz vagy a focihoz hasonlítanám. Nem végeznek termelő munkát, viszont amíg van erre érdeklődés és fizetőképesség, addig ez a dolog virágozni is fog.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: JAKUBIK REGINA • FOTÓ: RORONCZI RICHÁRD

Sportválasztó

Népszerű a falmászás

A feszes egyetemi tempó nem mindig ad lehetőséget a délutáni edzések beiktatására, így kényelmes megoldás lehet kedvenc sportunk beépítése az órarendünkbe.

BALOGH KATA BOGLÁRKA

Egy igazán emberpróbáló választás lehet a falmászás, amely jelenleg az egyik legnépszerűbb sport egyetemünkön. A hallgatók heti harminc kurzusból kereshetik meg a megfelelőt, de félév elején igencsak gyorsnak kell lenni, ugyanis a helyek hamar betelnek, és a látogatottság is 95% körüli. A mozgásforma nem csak az izmainkat erősíti meg, de a folyamatos koncentráció annak érdekében, hogy ne essünk le, nagyban fejleszti szellemi készségeinket. Azok, akik nagyobb pörgésre vágyanak, és a pályán nem egyedül akarnak küzdeni, kipróbálhatják a röplabdát. A sportközpont heti tizenöt időpontot biztosít belőle a mozogni vágyóknak, amelyek hasonlóan nagy százalékban látogattak. A kar- és vállizmok nagy szerephez jutnak, de a dinamikus megmozdulások a teljes

Fotó: Zolnai László

izomrendszert igénybe veszik, s eközben növekszik a csapatmunkára való készség, s rákényszerít, hogy odafigyeljünk társainkra.

Nézőpont

KOSÁRKÓ KLAUDIA

Elköteleződés

Az önmegvalósítás fénykorában, amikor a fiatalok munkaerőpiacra való kilépése is jócskán kitolódik, néha úgy tűnhet, hogy a házasságra és a családalapításra egyre kevesebben gondolnak. Van még jelentősége a magánélet hivatalos kereteinek, és egyáltalán mikor érzi szükségesnek ma ezt egy húszas éveiben járó fiatal?

A legtöbbünk egyetemi éveit taposva már valószínűleg találkozott a hétvégi családi összejövetelek elmaradhatatlan kihallgatásaival. A tanulmányi és szakmai kérdésekkel persze nem elégszenek meg a kíváncsi családtagok, és gyorsan magánéleti vizekre eveznek. Ha nincs barát/barátnő, az probléma, mert ilyen korban már kellene. Ha van, akkor azt nem értik, mire várunk még, lesújtó pillantásokat vetve a pár férfi tagjára.

De mennyire lehet reális a családalapítás egy tanulmányait végző fiatalról, aki egyetem mellett legfeljebb részmunkaidőben tud dolgozni, vagy szakmai gyakorlatot végezni? Emellett nagyrészt még a szülei él, és igen kevés az esélye annak, hogy belátható időn belül önerőből lakást vásároljon, hiszen sokan még a tandíj kifizetését is diákhitellel tudják csak megoldani.

Vagy elég, ha csupán a korábban említett önmegvalósítást vesszük górcső alá? Hogyha jobban belegondolunk, nem is tűnik olyan önző érvnek, ha egy diák a tanulmányaival töltött hosszú évek után – amibe

tetemes mennyiségű energiát és pénzt is ölt – szeretne a szakmájában dolgozni legalább néhány évet, mielőtt másokért is felelősséget kell vállalnia. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy a család mellett ne lehetne munkát végezni, de egy szakmailag és anyagiilag is jól megalapozott élethez nagy energiákat kell befektetni a kezdeti időkben.

Léteznek persze ellenpéldák is, akik inkább úgy döntenek, felvállalják a korai elköteleződést és családalapítást. Ennek egyik oka lehet, hogy manapság a sokáig elhúzódozó karrierépítés miatt számtalan pár küzd gyermekvállalási gondokkal. Ezért nem csupán a mindenkinél ketyegő biológiai óra felelős, hanem a túlzott mértékű munkahelyi stressz is, melynek hatásait nehéz egyik napról a másikra megszüntetni. Más esetben az is lehetséges, hogy a szülők támogatják a fiatalokat a családalapításban, míg azok teljesen önálló életet tudnak kezdeni. Az ő fiatalokukban ez teljesen természetes volt, de kérdés, hogy meddig bírható ez a mai életszínvonal mellett, illetve hogyan viseli ezt egy fiatal pályakezdő önbecsülése.

WWW.EHK.BME.HU

www.facebook.com/bmeehk

Sportolás online

Megszokhattuk, hogy bármilyen sport üzésére kényelmes ruházat, illetve egy pálya szükséges, ahol aztán fizikálisan kellően elfáradva, megiz-zadva fejezhet-jük be a sport-tevékenységet. Ennek teljesen ellentmond az e-sport, ahol többnyire otthon-ról, elektronikai eszközök segít-ségével nyújtanak megsüvegelendő teljesítményt a versenyzők. Ebbe a világba vezet be minket egy kicsit jobban Homoki Csaba, az UTE frissen alakult e-sport szakosz-tályának vezetője.

BALOGH KATA
BOGLÁRKA

Mi az e-sport definíciója? Mi-lyen követelményeknek kell megfelelni, illetve mitől lesz ez sport?

Gyakorlatilag minden ugyan-úgy zajlik, mint a valós sportok-ban, csak elektronikai kapcsola-ton keresztül. Itt is jogi formá-ban létrejött egyesületek és szakosztályok működnek. Ami különbség, hogy a felkészülés és a versenyek is virtuálisan zajlanak. Azért azonosítjuk sportként, mert leginkább olyan játékokat játszunk, amik valós sportágakat testesítenek meg, a legjobb példa erre a FIFA, ami a labdarúgást képezi le. Ez a leggyakrabban úgy néz, hogy e-sportos focimeccsen a 11 játékos irányítja a saját csapatát, szemben az ellenfél 11 játékosá-val, tehát egy ember egy játékost irányít. Mérkőzés alatt fülhall-gató és mikrofon segítségével folyamatosan kapcsolatban vannak a csapattársak, és segítik egymást.

Feltételezem, sokszor találko-ztok azzal az állítással, hogy ez nem is egy sport, mi a reakci-ótok erre?

Ez egy állandó kérdés. Magyar-országban most van egy robba-nás, feltörekvő stádiumban vagyunk, de ez a vélemény mindig napirenden lesz. Sokan nem értik, hogy a mentális és taktikai felkészülés, a reflexek és a koncentráció fejlesztése itt ugyanolyan elengedhetetlen, mint bármelyik csapatsportban. Igaz, itt nincs szükség fizikai erőre, illetve állóképességre, mint például a fociban. Akik azt a sztereotípiát vallják, hogy

Fotó: Valkó Máté

ez nem sport, azok nem látnak bele, hogy a fent említett készsé-gek fejlesztésére rengeteg közös gyakorlásra van szükség. Sokan úgy vélik, hogy árt egy gyerek-nek, ha hosszú órákat számító-gépen játszik konzolokkal, de ne feledjük, hogy ez nem céltal-an időtöltés, hanem szervezett keretek között lévő játék, ami nagy koncentrációt és elhivatott-ságot igényel.

Hogyan épül fel a verseny-rendszer? Mennyire szervezett keretek között zajlanak a küz-delmek?

Most a közelmúltban rendez-ték meg a V4 Future Festivalt, amelynek keretében cseh, szlovák, lengyel és magyar játékosok mérhették össze tudásukat. Ez az első komoly nemzetközi e-sport esemény hazánkban. Itt a különböző játékokban online selejtezők-ről lehetett kvalifikálni, és az élő döntőket több helyszínen, köztük a Syma-csarnokban bonyolították le. Mi elsősorban a FIFA játékkal foglalkozunk, amiben van egy nemzetközi liga, ahol péntektől hétfőig zajla-nak a küzdelmek, és az ott elért eredményeken alapszik a világ-ranglista. Az itteni ranglista első tizenhat helyezettje kvali-

fikál az élő versenyre, ami a világ különböző pontjain van. Fontos még megjegyezni, hogy konzolok szerint külön játsza-nak, azaz Xbox-on és PS-en is külön mérkőznek meg, és a két konzolgyőztes vív egy nagy döntőt egymással.

Mennyire hosszú út vezetett odáig, hogy az UTE szárnyai alatt szakosztályt tudtatok ala-pítani?

Ahogy egyre népszerűbb lett a játék itthon, és magyar játéko-sok kvalifikálták magukat a már említett ligában a döntőre, egyre többen láttak benne perspek-

tívát, emellett az érdeklődés is folyamatosan nőtt. Egy vasár-nap esti e-sport rendezvényre legalább annyian kíváncsiak, mint egy elsőosztályú labda-rúgó bajnoki mérkőzésre. Egyre több baráti társaság játszott, alakultak különböző csapa-tok, és az ismert, tradicioná-lis klubok is meglátták ebben a potenciált. Az MTK volt az úttörő, akik elsőként szakosz-tályt alapítottak, ami megnyi-totta a kaput a többi egyesület előtt is. Ezek után a Debrecen, a Diósgyőr, a Puskás Akadé-mia, majd a Honvéd, és végül mi, az Újpest is megalapítottuk a szakosztályunkat. Nálunk ez úgy történt, hogy mi hosszabb ideje sikeresek voltunk már, a világranglistán is előkelő helyen tartózkodtunk. Megkerestem az UTE elnökét, aki az elnök-séggel közösen látott benne fantáziát. Gyakorlatban mi az UTE címerével ellátott szerelés-ben játszunk, a kitűzött célok elérése esetén öregbítjük a klub hírnevét, amitől sajnos a valódi labdarúgó csapat elég távol áll.

Hány egyesület van Magyaror-szágon, nektek hány verseny-zőtök van, illetve ők profi vagy amatőr státuszúak?

Hivatalosan hat egyesület van,

akik a már fent említett klubok szakosztályaként működ-nek, de van több önálló klub is. Nem titok, hogy mi jelen-leg az UTE-től nem kapunk semmilyen javadalmazást. A csapatban lévő 16-18 személy kap melegítőt, amiket az élő eseményeken viselnek. A játékosok életkortól függően tanulnak vagy dolgoznak, napi két-három óra közös gyakor-lásra adódik lehetőség. Itthon nincs akkora üzleti potenciál az e-sportban, így nem enged-hetjük meg, hogy profi sporto-lókat alkalmazzunk. Külföldön sokan élnek ebből, nálunk ez a távlati cél.

Egy edzést hogyan képzeljünk el? Találkoznak a versenyzők, és együtt gyakorolnak, vagy ott-honról kapcsolódnak be?

Nálunk kétféle játék is van. Egy-egy elleni, ahol ugye egy ember egy csapatot irányít, illetve ahol minden játékost egy ember irányít. Ez utóbbinál nehezen kivitelezhető a közös gyakorlás, így online zajlik a felkészülés.

Említetted már az üzleti oldalát az e-sportnak, hogy külföldön mekkora lehetőségeket rejt. A világ vezető márkái is beszáll-nak a szponzorációba, látnak ebben fantáziát?

Logikus, hogy az informatiká-val foglalkozó cégeknek ez egy jó lehetőség, hogy biztosítsák a legmodernebb felszerelést, de sok cég ettől függetlenül is meglátta benne az üzleti lehetőséget. A Honvéd szakosztálya egy akadémiát hozott létre a Lenovo támogatásával, ami azért jó, mert ott a hobbijátéko-sok is kipróbálhatják a külön-böző játékokat. A nagy külföldi eseményeket a legnagyobb sportszergyártó cégek, mint az Adidas vagy a Nike szponzorál-ják, hiszen a sporttal azonosítják ezeket a versenyeket, itthon a Hell és a Coca-Cola is a támoga-tók sorát erősíti.

Hogyan tud a közönség bekap-csolódni az események vérke-ringésébe?

A helyszíni megtekintésre tökéletes példa a V4 Future Festival, ahol sok programmal csalogatták ki az érdeklődőket. Furcsa módon kortól és nemtől függetlenül szinte mindenki megtalálható volt a lelátókon, így az a sztereotípia megdőlt, hogy csak fiatal kockák érdek-lődnek eziránt. Ezen kívül a YouTube, illetve különböző applikációk biztosítanak közve-títést. Azon vagyunk, hogy bizonyos kötődést is tudjunk kialakítani. Egy Újpest-szurkoló például örül annak, ha a röplabdázók nyernek, reméljük, eljutunk oda, hogy az e-sport szakosztály sikerei is örömet okoznak a lila-fehér drukkereknek.

Rosszul indult a rájátszás

Vereséggel kezdte szerep-lését a futsal NB2 nyugati csoportjának felsőházában a BME-BT FC. Egyetemünk játékosai több száz néző előtt zárták magabiztos győzelemmel az alapsza-kaszt, ami után 3 hetük volt felkészülni a rájátszásra. Az első osztályba való feljutást ebben a szakasz-ban kell kiharcolni, de a rajt, a tavalyihoz hason-lóan, nem sikerült jól. Az Airnergy FC-hez látoga-tott csapatunk – amelyik-től az alapszakaszban oda-vissza kikapnak –, ahol hiába egyenlítették kétszer is, végül egy kétes játékevető ítélet után, 2 perccel a vége előtt, ismét hátrányba kerültek. A mérkőzés 3:2-es vereséggel zárult, ami egyúttal azt is jelenti, hogy az Airnergy FC megelőzte a csapatot a tabellán. Kilenc mérkőzés van még a rájátszásból, így bőven van idő vissza-szerezni az első helyet, de ehhez minimális pontvesz-téssel kell lejátsszani a hátralévő meccseket. A csapatra ráadásul egyetemi fronton is nagy kihívás vár: a MEFOB második körében – ahová könnyedén jutottak be a kecskeméti Neumann János Egyetem ellen – az Óbudai Egyetem csapa-tával kerültek össze, akik tavaly megnyerték a sorozatot.

A zenei élmény befogadása tanulható

Száz évig nem nyúltak hozzá, én megtettem

Született zenész, ahogy a mondás is tartja. Négyéves kora óta gyakorol, manapság már 10-12 órát játszik naponta. Több mint 1000 koncertje a világ három kontinensén, több mint 20 országban zajlott. Játszott Károly herceg előtt, számos verseny büszke díjtulajdonosa, Fisher Annie ösztöndíjas művész. Legújabb megjelenő lemezére 100 éve nem játszott Lajtha darabokat rögzített. **Balog József** zongoraművésszel beszélgettünk.

KUN ZSÓFIA
LÁSZLÓ GÁBOR

Mit jelent számodra a zene, ha röviden kéne kifejezned?

Mindent. Soha nem volt más a fejemben, mint az, hogy zenész legyek. Ezt csak úgy érdemes csinálni, ha az ember nagyon szereti. Nagyon szerencsésnek mondhatjuk mi, zenészek magunkat, mert tényleg azt csinálhatjuk, amiben örömmünket leljük. A zene önmagában nem a zenéről szól, hanem minden másról; ahogy az ismert mondás tartja, ahol véget érnek a szavak, ott kezdődik a zene. Ez az egyetlen olyan művészeti ág, ami olyan dolgokat képes kifejezni, amit más nem.

Mit gondolsz, ebben mekkora szerepet játszik a családi háttér?

Nagyon nagyot, hiszen édesapám is hegedűs volt, és az ő szülei és szüleinek felmenői is mind zenész családból

Fotó: Párkányi Tamás

származtak. Ezt nyilván nem lehet kitörölni, és nem is kell. Ez egy fontos alapja volt az én pályámnak, minden biztosítva volt otthon a zenei tanulmányaimhoz. Valószínűleg az a saját motor, ami ebbe az irányba terelt, bennem volt már 4-5 évesen, s az is ennek az örökségnek köszönhető. A zongoránk a kilenc évvel idősebb testvéremé volt, aki aztán abbahagyta a játékot, de jöttem én, és már egészen kisgyermekként órákat gyakoroltam rajta.

Létezik-e zongorista kéz vagy kifejezetten zongorista ujjak?

Vannak jó alkatok és kevésbé jó alkatok bizonyos hangszerekre, de szerintem minden áthidalható és megoldható. Elsősorban azt kell figyelembe venni, hogy a zeneszerző mit szeretne számunkra továbbítani, és utána ehhez az üzenethez kell megtalálni a megfelelő eszközt és nem fordítva. Ebből a szempontból az alkat is mindegy. Ha az ember tudja, hogy mit szeretne hallani, akkor azt addig gyakorolja, míg el nem éri a kívánt hatást. Tudok olyan művészt, aki csodálatosan játszik kicsi kezekkel, zömök ujjakkal, nekem pl. nem nagy, de nagyon erős a kezem, napi 10-12 órát gyakorlok. Apró technikában ez nagy előny, ha nagy távolságokat kell leütni, akkor ez kevésbé jó. Játszottam többször Kocsis Zoltánnal, neki hatalmas keze volt, oktáv plusz kvintet átfogott úgy, hogy belül még akkordokat is játszott. Ez egy adottság,

darabtól függ, hogy kinek mit könnyebb játszani.

Milyen számodra az ideális koncertterem?

Egy kiváló zongora alapfeltétel természetesen, és legalább ilyen jó, hogyha megfelelő az akusztika. Egy rossz hangszert fel tud javítani egy jó akusztika, de egy jó hangszert is képes lerontani a nem megfelelő tér. Egy jó koncertterem inspirálja az embert, nem pedig visszahúzza. Nem szeretem, ha a közönség túl közel ül, voltak már negatív élményeim ezzel kapcsolatban.

dékeiket előtérbe tolni. Ugyanakkor részt kellett vegyek ilyen megmértetéseken, hogy megismerjem a nevem. Nehéz kérdés, mert a zene az a műfaj, amibe mindent bele lehet magyarázni, és nem olyan, mint a sport, hogy az ember vagy átugorja a léceket, vagy nem. Ott nincs mellébeszélés, aki a leggyorsabban beér a célba, az nyer. Egy zenei versenyenél vannak objektív hibák, pl. hogy valaki félreüt, ami például engem bizonyos mértékig nem zavar, ha van mondanivalója a zenének, és pontosan játszik az

Nagy hatása van azért ebben a szülőknél, az általános iskoláknak, hogy milyen az ének-zene tanítás, mert már ott eldől, hogy beleszeretnek-e a tanulók ebbe a világba egy kicsit, vagy sem.

Volt, hogy egy kisfiú az első sorban hangosan rugdosta a nyolcadokat anélkül, hogy bárki rászólt volna, de olyan is előfordult, hogy valaki elaludt egy tétel bevezetője alatt.

Sok díjat nyertél. Egy zongora-versenyen mi alapján ítélt a zsűri? Mennyire szubjektív?

Legalább annyi díjat nyertem, mint ahányszor ki is estem, ugyanis óriási a korrupció. Egyrészt nemcsak, hogy szubjektív, hanem a bírások sokszor szeretik a saját növen-

adott stílusban. Nem szeretem a versenyeket.

Hogyan válogatod össze a repertoárdat?

Régen a hagyományos zongorista repertoárt játszottam, amik közül több még a mai napig fennmaradt a listán, de zavart, hogy nagyon szeretnek ebben a szakmában is, mint máshol is, beskatulyázni. Engem Liszt-játékosnak könyveltek el. Ez persze igaz volt, szerettem a műveit, és azt mondták, jól is játszom, ezek hozták az első

Balog József

Balog József zongoraművész munkásságát 2018. március 15-én Liszt Ferenc-díjjal jutalmazták. Az elismerést kiemelkedő zenei előadóművészeti tevékenység nyomán ítéli oda a magyar állam, a legmagasabb zenei kitüntetés, melyet 1952-től adományoznak.

sikereimet versenyeken. De engem ennél jobban izgatott a stílusok közötti kölcsönhatás, hogy 300 év távlatából milyen kölcsönhatások vannak egy-egy zeneszerző között, így elkezdtem ilyen tematikájú darabokat is játszani. Szeretem a kortárs zenét, és hobbiból játszom jazzt is. Egyik siker hozta a másikat, ma már több felkérést kapok kortárs szerzőktől, a március 7-i szólóestemen csupa XX. és XXI. századi darabot játszottam. Fél a közönség a kortárs zenétől, pedig fantasztikus remekművek vannak, a legnagyobb baj, hogy nem értik, nem tudják, miről szól.

Hogyan tanulható a zeneértés?

A rendszeres koncertélmény nem az egyetlen, de nagyon fontos módja a megértésnek. A műsorismertető és egy hozzáértő házigazdája az estnek nagyban hozzá tud járulni a zenei élményhez.

Jazz-t miért nem játszol közönség előtt?

Azért nem, mert ez egy külön szakma, én amatőr vagyok ebben. Amikor én játszom, akkor a maximális minőséget szeretem hozni. Magyarországon világklasszis jazz-zongoristák vannak, nem gondolom, hogy ebbe a sorba is be kéne állnom. Az más kérdés, hogy Gershwin-t játszom, de Bartóknak is van rengeteg olyan darabja, amit ez a stílus ihletett, ekkor más inspirációval játszom, mint aki egyáltalán nem játszik jazz-t.

Mennyi kottád van otthon?

Körülbelül két méretes könyvszekrényi, amit már végigjátszottam. De sokat gyakorlok iPadről is, könnyebb lapozni, rengeteg kotta letölthető, nem foglal helyet, akár 4-5 koncertnyi anyag elfér így a hónom alatt, ha külföldre megyek. Koncerten jobban preferálom a hagyományos papír alapú játékot, nem merem kitenni magam annak ezer

ember előtt, hogy a készülékem lemerül vagy elromlik.

Kinek mutatod meg először a kész felvételeket?

A feleségemnek, hiszen ő is zongorista, tanít, és egyáltalán nem elfogult velem szemben. Folyamatosan hallja, ahogy próbálom a darabokat, így pontosan tudja, hogy mi az a tudás, amire én képes vagyok az adott darabban. Egy-két nagyra tartott kollégámnak is előszeretettel küldöm a friss anyagaimat.

A gyerekeidben milyen zenei csírákat látsz? Van kedvenc darabjuk tőled?

A kislányom négyéves, gyönyörűen, tisztán énekel, biztos fog játszani valamilyen hangszeren. A kisfiam zenél már, nem hiszem, hogy muzsikus lesz, de pont most nyert bronzérmet egy négykezes versenyen. Nem célom, hogy rájuk erőltessem az én pályámat, csinálják majd azt, amit szeretnének. Nem lesz jó zenész, aki kötelességtudatból űzi ezt a mesterséget. Fiam, Dani nagyon szereti Mozart Török indulóját. Mikor a feleségem első terhessége volt, akkor vettem fel a Chopin lemezt, később aztán babaként is annyira megnyugtató volt számára ez a zene, hogy sokszor arra aludt el. Azt hiszem, nem sok gyerek fütyörész otthon Bartókot és Lisztet kívülről...

Mennyire nevelhetők a gyerekek a komolyzenére?

Abszolút. Volt egy Virtuóz zongorista című műsorom, amit a Pécsi Egyetem dékánjával együtt csináltunk, a Filharmonia rendezésében. Főleg olyan helyekre jártunk, ahova a komolyzene nem igazán jut el. Voltam olyan faluban, ahol nem volt zongora, és egy gyerek sem tanult zenélni. Ez borzasztó. Azon a koncerten 500 gyerek volt a teremben, és akkora siker volt, hogy életemben nem kaptam ilyen tapsot. Azóta is tart a lelkesedés, rocker fiatalok mennek oda a szervezőhöz, aki azóta járt ott, hogy mikor lesz megint a Balog Józsinak zongoraestje.

Hol van ma a komolyzene helye a világban?

A szomorú tapasztalatom az, hogy ma Magyarországon inkább az idősebb generáció jár ilyen jellegű koncertre. Talán javuló tendenciát mutat a közönség összetétele az utóbbi időben, hála talán a korábban említett műsoroknak. Nagy hatása van azért ebben a szülőknak, az általános iskoláknak, hogy milyen az ének-zene tanítás, mert már ott eldől, hogy beleszeretnek-e a tanulók ebbe a világba egy kicsit, vagy sem. Ez a zene mindig is egy szűk rétegnek szólt, már egykor is az

arisztokráciát célozta meg vele a zeneszerző és az előadó.

Kéne szerinted népszerűsíteni a műfajt?

Hazánkban iszonyatosan telített a piac már most is, csak Budapestnek 10 feletti számú szimfonikus zenekara van, ezeknek van száz zenésze, akiknek valamiből meg kell élniük. Ez egy kétmillió lélekszámú városban igen nehéz feladat, főleg, ha belegondolunk, hogy a megélhetésért mindenkinek koncerteket kell szerveznie. Máshol ez egy ekkora városnál 3-5 zenekarral megoldott, és ők is bőven ki tudják elégíteni az adott igényeket. Hálaistennek nemcsak a kínálat, de a kereslet és a vidéki városok felzárkózása is páratlan tendenciát mutat, ami viszont aggasztó, az a szakma hígulása. Én mindenekelőtt a minőséget tartom a legfontosabbnak és nem azt, hogy minél több jegy legyen eladva. Ha ez a kettő párosul, akkor értük el a célunkat, hogy minél több emberhez jussanak el minőségi produkciók.

Új lemezed hamarosan megjelenik. Mesélnél róla, kérlek, hogy miben különleges?

A tavalyi Kodály év kapcsán eljátszottam és lemezre vettem Kodály és Lajtha szinte összes zongoraművét. Bartókkal karöltve együtt gyűjtötték a népzene száz évvel ezelőtti, szép történet, ahogy ők hárman találkoztak a Zeneakadémián. Sajnos ezek a darabok nem igazán szerepelnek a zongoristák repertoárján, Lajtha darabjait pl. 100 éve szinte senki nem játssza. Sok munkám van a Zenetudományi Intézetrel, és nagyon örültek a felvetésemnek, mikor előálltam ezen darabok rögzítésének az ötletével. Kezdetekkor nem tudtam, hogy ekkora fába vágom a fejszém, 14 havi munka volt éjjel-nappal. Nem tagadom így visszatekintve, hogy voltak nehéz pillanatok. A Lajtha majdnem összes művét tartalmazó lemezem kiadása májusban várható.

Azzal indítottuk az interjút, hogy azt mondtad, a zene a szavakon túl kezdődik. Ennek az új dupla albumnak mi az üzenete?

Nagyon erősen érezni a francia hatást, a népzene gyűjtést. Lajthánál nem annyira erős vagy esszenciális a népi hatás, mint Bartóknál, hiszen ott egy rövid motívumában is rögtön érezzük, halljuk a népdalt. Lajthát kifejezetten nehéz leolvasni, megtanulni, 100 éve megírt darabjait még ma is modernnek érezzük. A hajmeresztő kottakép és a bonyolult struktúra önmagáért beszél, mégis, mikor az ember már el tudja játszani, varázslatos zenei világ veszi kezdetét.

Páratlan társasok

A Műhely is írt már arról, hogy a társasjátékok népszerűsége az utóbbi években új erőre kapott. Van, ahol hetente összegyűlhetnek a rendszeres és az alkalmi játékosok.

KUPCSIK RÉKA

Egyre több az olyan játékbolt, ahol hozzáértő tanácsokat lehet kapni – bár ezek háttérben ott munkálhat a készletkiszöprés vagy a bevétel-optimalizálás. Nem lehetetlen vásárlás előtt kipróbálni a sokszor borsos árú dobozok tartalmát, de a kínálat olyan nagy, hogy elkél a segítség. Szubjektív kalauzunk jó kiindulópont azoknak, akik most szeretnének belekóstolni ebbe a hirtelen nagyra nyílt világba, vagy valami újra vágynak.

Terítsük ki a kártyáinkat!

Számos olyan társas létezik, amit nem táblán kell játszani. Egy egyszerű franciakártya-pakli is a legkülönbözőbb játékokra vethető be a kanasztától a rómin át a pókerig. Azonban sok új kártyajáték valamilyen érdekes koncepció alapján számos, egymással kombinálható csomagként jelenik meg. Ilyen például a Bang! és számos kiegészítője, illetve változata. Az alapjátékban a Vadnyugatra látogathatunk játékos társainkkal, akik közt szövetségesek és ellenlábasok is vannak – hogy ki kicsoda, az csak menet közben fog kiderülni. Egy rokon verzióval pedig a távoli Japánban harcoló samurájok bőrébe bújhatunk. A lapjaink közt fegyverek, másokat hátráltató vagy minket segítő eszközök ugyanúgy megtalálhatók, mint a véletlent becsempésző, nagyobb hatású események. Kifejezetten a kombinálhatóságot tartja szem előtt a Fluxx nevű játék, melynek többek közt Monty Python-os és zombis kiadása is van, amik bátran össze is keverhetők (már ha nem féltjük a pingvint a tévé tetején). Az alapszabály csak annyi, hogy a szabályok folyton változhatnak: ugyanolyan, kézből kijátszható kártyákon található a játék (lecserelhető) végső céljai, mint az azok elérését segítő és gátló lapok, valamint az előírások a húzandó és kijátszandó lapokra vagy a hörögés, netán az éneklés jutalmára vonatkozóan.

Együtt sírunk, együtt nevetünk – elvileg

A kooperatív játékokat azzal az érveléssel szokták ajánlani, hogy nem vezetnek veszekedéshez, hiszen közös célért dolgozunk. Szerintem ez még nem jelenti, hogy ne lehetne a másikat hibáztatni, ha nem érik el azt a bizonyos közös célt, vagy megsértődni, mert nem a javasolt módon próbálkoznak. Félretéve ezt az aspektust, kooperatív játékot játszani teljesen más élmény, mint egymás ellen küzdeni, és ezt mindenképp érdemes meg tapasztalni. Ha először maradunk a kártyáknál, a Hanabit ki kell próbálnia mindenkinek, aki szereti a szellemi kihívásokat. A csavar, hogy senki nem látja a saját lapjait, csak mindenki másét. Korlátozott lehetőség van információ adni a látottakról – letenni és eldobni viszont mindenki csak a saját kezéből tud. Komoly agymunka eldönteni, mit mondjunk és kinek, illetve emlékezni mindenre, amit nekünk mondtak, meg amit a többiek tudhatnak. De annál nagyobb a sikerélmény, ha az asztalon összeállnak a színsorok – akarom mondani, látványos tűzijátékok. Szintén érdekes, amire a T.I.M.E Stories megalkotói vállalt

koztak: a történetmesélő szerepjátékokat ültették egységes táblás játékos keretbe, amiben újabb és újabb küldetéseket vihetnek végig a csapatok különböző történelmi korszakokba látogatva, különféle szörnyekkel megküzdve, rejtvényeket megoldva. Mégis, a kooperatív játékok megkezdhetetlen példája a Pandemic nevű táblás játék lett, amiben az emberiséget fenyegető járványok ellen küzdünk orvosként, karantén-specialistaként vagy kutatóként. Szinte megszámlálhatatlan kiegészítő és további verzió kapható hozzá, de az alapjátékkal is hosszú időn át lehet megunhatatlanul játszani. A szabályokat könnyű megjegyezni, mégis sok mindenre kell figyelni, mert veszíteni többféleképpen is tud a csapat, míg nyerni csak akkor, ha minden vírus ellenszerét kifejlesztik. Nem csak vegyészhallgatónak!

Tematikus játékok

Ma már nem csak a Fekete Péter vagy az autós-kártya bukkan fel éppen felkapott képekkel ellátva, hanem számos játék ténylegesen képes visszaadni egy sorozat (Firefly), egy könyv (Időfutár) vagy éppen egy történelmi korszak mindennapjainak (Sorban állás) hangulatát.

Illusztráció: Szerafin Ágnes

Webetőségek

Azon túl, hogy utánanézhünk egy-egy játéknak, és összehasonlíthatjuk az árakat, az internet még legalább három módon hat a társasozásra. A Kickstarter vagy a hasonló site-ok sok „amatőr” játékötlet megvalósítását hozzák elérhető közelségbe. Ma, ha egy (kártya)játékot nem forgalmaznak Magyarországon, esélyes, hogy megvásárolható a neten pdf-formátumban, majd kinyomtatható. Illetve a videójátékok közt megtalálhatók táblás játékok gép ellen vagy online, másokkal játszható verzió is, pl. a Ticket to ride sorozat számos térképe (persze a kis vonatkocsikat így nem mi rakosgatjuk fel egyesével, de ezt egyesek előnynek tartják, nem hátránynak).

Ez nem jelenti azt, hogy egymás elleni táblás játékokból ne jelennének meg évről évre érdekesebbek, amiket a játékmenetük (Nagyfeszültség), a bábuik és elemeik (Takenoko), a használandó dobókockák száma (Roll for the Galaxy) vagy azok felépítése (Dice Forge) tesz még különlegesebbé. Jó játékot!

Krakkó esőben, hóban

A címben felsorolt időjárási körülmények nem egy régi sampon-reklám részei, ahol a hajunk még mindig tart. Két napot kétféle csapadékkal kifogni március közepén Krakkóban igazi művészet. Nekünk sikerült, de nem bántuk meg.

LÁSZLÓ GÁBOR

Fotók: László Gábor

Krakkóba egy kimerítő, hétórás buszút után, hajnali fél hatkor érkeztünk meg. Jó volt látni egy város ébredését a teljesen üres utcáktól a forgalom beindulásáig. Szembeötlő volt a közterületek tisztasága és a látvány, hogy az utcaseprők még a legutolsó csikket is akkurátusan feltakarították. Feltűnően sok volt az utcai papír reklámplakát, amelyek a hazai utcákról már kikopóban vannak.

Nem túl reprezentatív minta alapján elég hamar megállapítottuk, hogy a fiatalok jól beszélnek az angolt, velük nem voltak nyelvi nehézségeink. Az idősebb korosztálynál viszont beigazolódtott, hogy nem számít hungarikumnak valami hangosabbban és lassabban elismételve abban bízni, hogy ezúttal varázsűtésre megérti majd a külföldi turista. A lengyel nyelv egyébként hangzásából fakadóan állandóan valamiféle fenyegetésnek hangzott, ami nem csoda, ha az ember tudása csak a „Polak, Węgień, dwa bratanki”-ig („lengyel, magyar két jó barát”...), esetleg a kisvárosi lengyel piacon tanult „Ile forint?”-ig terjed.

Ami a lengyel közvélemény-helyeztetet illeti, az utóbbi években Budapesten fellángolt parázs viták náluk is indokoltak lehetnének, ugyanis a két nap során összesen egyetlenegy ilyen egységgel találkoztunk, de becsületére legyen mondván, az is zárva volt. Helyette maradtak a gyorséttermek, esetleg a plázák. A belvárosban sok élelmiszerboltot találtunk. Egynémely helyen érdekes látvány volt, hogy a kasszák megközelítése úgy zajlott, mint a patikákban szokás, csak nem sorszám villant

fel, hanem a szabad kassza sorszáma, így osztva el az egyébként elég tetemes méretű sort. A sebesség mindenestre igazolta a módszert.

Közlekedj okosan

A macskakő Krakkóban is előszeretettel használt burkolattípus, de talán kevésbé zavaró, mint például Prágában volt. Az Óváros mérete és jellege miatt gyalogosan jól bejárható, így nem tömegközlekedtünk az ott töltött két nap során. Aluljárók ugyan nincsenek, de ez a városrész nem is követelné meg, tekintettel a keskeny utcákra és a metró hiányára. Bajban csak a nagyobb közlekedési csomópontoknál voltunk, ott ugyanis sokszor éreztük, hogy a túlpartra legfeljebb születni lehetne. Helyenként igazán kaotikus volt az autós közlekedés. A zebrát és nem ritkán a lámpát is csak hallomásból ismerik az autósok, ami még edzett budapesti közlekedőként is feltűnő volt.

A város ezen részét átszövő Visztula folyón dísztelen, egyforma hidakon lehet átkelni, amelyek némelyikén még nem túl bizalomgerjesztő módon mentőövek is lógtak. A folyó környéke egyébként élhetőnek, gyalogosan és kerékpárral is jól bejárhatónak tűnt.

A biztonság kedvéért mind a villamosok, mint az autóbuszok kék színben pompáztak, ráadásul utóbbiak között is egészen nagy számban találtunk elektromosakat. Ezt a tulajdonságukat egyébként büszkén hirdették az oldalukon felirattal. A krakkói taxiképzés viszont messze nem olyan egységes, mint a budapesti. Nincs egységes szín, és ezt a változatosságot tovább

bonyolítja az Uber jelenléte is. Az amúgy sem unalmas közlekedési kavalkádot tovább színesítik a városnéző lovashintók és a szintén turisztikai funkciót betöltő fűtött golfkocsik. Utóbbiak inkább a Kazimierz (történelmi zsidó negyed) felé járnak.

Hello Tourist!

Látnivalókból nincs hiány Krakkóban. Túránk során leginkább az Óvárosra koncentráltunk, mivel a legtöbb érdekesség ott lelhető fel.

A főtér története a XIII. századig nyúlik vissza, és 200×200 méteres kiterjedésével a legnagyobb középkori főtér Európában. Itt található a kéttornyú Mária-templom, a Szent Adalbert-templom és a Posztócsarnok, melynek oldalában sok-sok kis üzlet kapott helyet. A tér egyébként 2005-ben elnyerte a „Világ legnagyszerűbb tere” díjat.

Innen nem messze van a Waweli székesegyház, avagy Szent Szaniszló és Szent Vencel-székesegyház, ami a Krakkói főegyházmegye érseki főszékesegyháza, és a Wawel-dombon található. Ebben a templomban koronázták a lengyel királyokat, és itt van végső nyughelyük is. Sajnos kevésbé tudtuk élvezni a gyönyörű épületeket, mert ottjártunkkor zuhogott a legjobban az eső. A Óvárost járva csak keresztény templomokat találtunk, ami a lengyel nép vallássosságát ismerve egyáltalán nem meglepő. A zsidóságot inkább a Kazimierz képviseli, amely egy önálló város volt korábban. Bár a krakkói gettó nem itt volt, zsidó lakosságát teljes egészében elveszítette a II. világháború alatt. Az épületek ma sincsenek

igazán jó állapotban, de talán éppen ez adja a negyed különlegességét, ugyanis számos művészeti alkotás díszíti az ódon falakat. Szorosan Krakkó zsidó történelméhez kapcsolódik még Schindler gyára, ahol Oskar Schindler a II. világháború alatt „a náci hadsereg számára nélkülözhetetlen munkát végző dolgozókat” alkalmazott, ezzel kb 1200 zsidó életét mentve meg. Ez a múzeumként funkcionáló épület már nem a szigorúan vett belvárosban van, jelentősebb séta kell a megközelítéséhez, amit az időjárás viszontagságai miatt mi nem vállaltunk be.

A szuvenírboltok Krakkó-szerte eléggé egy kaptafára készültek. Képeslapok, hűtőmágnesek, néhány népi vagy népi jellegű ruhadarab és persze bögrék és pólók. Közös volt még, hogy szinte mindegyikben jelen volt a borostyán-kultusz. Ami viszont meglepett minket, és rá is kérdeztünk az egyik eladónál, hogy minden ajándékboltban volt valami sárkányos. A boltos hölgy készségesen beavatott minket a dolog hátterébe. A legendás mese szerint Krak herceg uralkodása idején egy szörny tűnt fel, és a Wawel-domb barlangrendszerében telepedett meg. Éjszakánként a falvakat járta, és a baromfiállományt tizedelte, ezért Krak elrendelte, hogy a barlang bejárata elé mindenki ételmezt vigyen, ám ez is kevésnek bizonyult, és a sárkány tovább garázdálkodott a környéken. Végül egy leleményes cipésmester egy birkabórt

szurkolói sálát így sikerült beszerezni a gyűjteményembe. A két stadiont egyébként mindössze egyetlen rét választja el. A modern épületek kedvelői sem maradnak éhesen a városban. Érdekes lehet megnézni az ICE Krakow Congress Centre-t és a Malopolska Garden of Art-ot.

Nehézskes az út hazafelé

Utazásunk során egy német székhelyű buszos cég Krakkó-Budapest járatát vettük igénybe. Első benyomásként megállapítottuk, hogy még a Harry Potter univerzumbeli 9 és ¾. vágányt is egyszerűbb lokalizálni, mint az általunk keresett járat indulási helyét. A tájékoztatás a legminimálisabb szintet is csak alulról verdeste, ezért a rögtönzött magyarajkú különítmény az összes zöld alapon narancssárga mintás autóbustzt megrohama-mozta, hogy aztán szintén egy bolyban csalódottan kullogjon vissza a fűtött váróterembe. Az éjjeli utazás számos előnye mellett azzal is járt, hogy a hozzám hasonló éjjeli baglyok, akik nem tudtak úgy aludni, hogy közben minden bukkanónál majdhogynem kirepülnek az ülésből, eléggé álmosan érkeznek meg a célállomásra. A beígért Wi-Fi „wireless” helyett sokkal inkább volt „connectionless”. A hazaút során mindezeket tetévezve sofőrünk sikeresen el is tévedt, legalábbis Ruzomberok állomást két alkalommal is meglátogattuk, egy jó órával növelve a menetidőt. Az egészről mindössze

Költségek

Utazás: Krakkóba: 6.190 Ft/fő, Budapestre: 4.990 Ft/fő

Szállás: belvárosi apartmanban 2 főre: 13.875 Ft

Étel, ital, egyebek:

Obwarzanek (percec-szerűség) 1,5 zloty

Képeslap: 1-5 zloty

Sör: 2,30-10 zloty

(1 zloty = kb. 75 forint)

kitömött szurommal és kénnel, amit a sárkány megevett, és szörnyű szomját oltva a Visztula folyóhoz ment, ahol olyan sokat ivott, hogy végezetül nagy robajjal szétrobbant. Krak a lányát a cipészhez adta, aki éveken keresztül varrta a cipőket a sárkány bőréből. A magamfajta focikedvelőnek kihagyhatatlan a két rivális, a KS Cracovia Kraków és a Wisła Kraków SA stadionja. A szokásos

az éberségem miatt szereztem tudomást, ugyanis a buszvezetők közötti élénk lengyel veszekedésből aligha lehetett volna megtudni bármit is. A minimális közbiztonság ellenére természetesen nem bántuk meg ezt a kétnapos kiruccanást. Hazaúton azért elgondolkodtam, hogy vajon mekkora lehet az autóbusz alkoholtartalma, esetleg a poggyászok ruha/sőraránya.

MŰHELY

Felelős kiadó:
Krisztián Dávid
Barabás Zoltán
Főszerkesztő: Szabó Zsolt

Rovatvezetők:
István Adrienn
BME körkép, bme.korkep@muhely.com
Fazekas Árnika
Kapun kívül, kapunkivul@muhely.com
Kulcsár Dorottya
Közelet, kozelet@muhely.com
Balogh Kata Boglárka
Sport, sport@muhely.com
László Gábor
Magazin, magazin@muhely.com
Technika, technika@muhely.com
Csizmadia Eszter
Publicisztika, publicisztika@muhely.com

Kép- és tördelőszerkesztő:
Koronczai Richárd

Az újság készítésében résztvettek:
Kupcsik Réka, Pipis László, Varnyu Iván

Szerkesztőség:
1111 Bp., Műgyetem rkp. 3.
K. alagsor 80/a.
E-mail: info@muhely.com,

Hirdetésszervezés:
E-mail: info@muhely.com

Nyomda:
Lapcom Zrt.
Felelős vezető: Andreas Merz

Az újság megjelenik kéthetente
6500 példányban.

Ingyenes.
HU ISSN 1589-6668

Lapunkat rendszeresen szemlézi a megújult

www.observer.hu

NYEREMÉNYJÁTÉK

A helyes megfejtést beküldők között két jegyet sorsolunk ki a Szkéné Színház egy előadására. A megfejtéseket a muhelymegfejt@gmail.com e-mail címre várjuk **április 16-ig**. Előző számunk nyertese: **Szabó Attila**.

Ha a zene megéri ... 1.	Tanuló vezető	Tova	Laza, könnyű ruha	Osztály-zat	Eme	Szinté ne	Rehabi-litációs intézet	Nemzeti Sport	A sajátunk	Béni felesége	Newton	Dino-szaurusz röv.	Élő	§
1.	Farmer márká				Zokogva mond						Ehhez hasonló			G
2.	Siemens	Nigéria autójel E.szám 3.szem			Sugár	Volt		Am-i rapper			Olasz autójel			
	Tej forrása				Egyik megyénk	Tempo		Zaj			Isi „elődje”			
	Római egy	East		Római ezer	Ir tenger isten	... -nék				Amper	Isi „elődje”	Tova		
	Lítium vegyjele	Ehhez hasonló	Bűnöző			Szám-rendszer			Teszt résztvevő	Nyílás záró		Babát csendesít		
	Kártya játék		Höm. jele		Jód vegyjele	Tűz szüntet	Telefon jelzője					Energy	Ilona becézve	
	Square Yard		Tövise virág				Sürgös		Holt nyelv	Változás része!				
	Angol férfinév		New Jersey	Oroszlán név	Dehogy!		Ruhát simít							Zsák utca!
§	A										Hajó fara			

április 28. 19.00

a Szkéné Színház és a Nézőművészeti Kft. előadása

Georg Büchner: Leonce és Léna

„Halak, forradalmárok és trónörökösök idegállapota egyaránt érdekelte Georg Büchner drámaíró. Míg azonban az orvosként is praktizáló Büchner 1836-ban, a márnák idegrendszeréről írott disszertációjával komoly tudományos elismerést vívott ki magának, drámáit csak a XX. század értékelte. A 23 évesen elhunyt, napjainkban az egyik legmeghatározóbb német drámaíróként számon tartott szerző létkérdések körül toporgó, édes-savanykás vígjátékát, a Leonce és Lénát ezúttal a Nézőművészeti Kft. a Szkéné Színházzal közösen vitte színre. Az eredetileg egy irodalmi pályázatra írt szöveg két képzeletbeli királyság, Popó és Pipi trónörökösödési története – valójában a nihil lélektana. A király megfáradt, utódlást akar, az érdekeprotokoll menetrendje

szerint, ismeretlenül összeházasítandó herceg és hercegnő egymástól függetlenül menekül, de egymást és sorsukat nem kerülhetik el. A minimalista papírdzsungelben tévelygő szereplők mindennapjait áthatja a semmittevés, az unalom és a feleslegesség érzete. Rába Roland könnyed mesejáték helyett filozófiai mélységű darabot rendezett, amelynek élén ikonikusan áll Mucsi Zoltán, a trón helyett papírból kivágott aranybudi előtt ácsorgó, bársonyköpönyegében el-elpityeredő király, és szuperszervilis tanácsadója, a népidomár Scherer Péter. A pecsenyeszagban pácolt, eső áztatta királyságban néhány pillanatra még Pom Pom is feltűnik.”

Szabályár Eszter, HVG

SZEREPOSZTÁS

Popo király:
Mucsi Zoltán
Popo Leó, a fia:
Kovács Krisztián
Pipi Léna, hercegnő:
Simkó Katalin

Tanácsadó:

Scherer Péter
Rosetta, Leó barátnője:
Parti Nóra
Valerio, Leó barátja:
Katona László
Marie, Léna barátnője:
Parti Nóra

Fotó: Mészáros Csaba

www.szkene.hu • 1111 Bp. Műgyetem rkp. 3. K épület 2. emelet

Könnyek

A tisztára suvickolt üvegajtó mögött patinásan sorakoztak a joghurtok, kefirek, krémtúrók és a legfinomabb dolog, a mogyorókrémes óriás csoki. Egy hosszú, párdumintás bundát viselő anyuka lendülettel nyitotta ki az üvegajtót, felmarkolt öt-hat darabot, és hátra sem nézve beledobta a kosarába. Tőle néhány méterre egy rózsaszín selyemruhát viselő kislány vitt a markában néhány tejszeletet, majd azt is a kosárba dobta. Ekkor ért szintén a tejtermékekhez egy kevésbé tehetős, de annál népesebb család. A legkisebb lány haja egy koszos hajgumival volt a feje tetejére fogva, messziről érződött ruháinak füstös szaga, amitől a párdumintás bundát viselő anyuka elfintorodott. Megmarkolta lánya kezét, és továbbvonszolta a húspult felé. A rózsaszín selyemruhás szöszeke érdeklődve nézett a koszos kislány felé, még a száját is eltátotta, mert úgy elütött a fehér csempés padlótól a sok sáros cipő. A legkisebb lány finoman megrángatta édesanyja szoknyája szélét, és kérlelőn felnézett rá: Mama, kaphatok egy csokit? A mama eldördült, hogy mit képzel magáról a gyerek, és akkora pofont kevert le neki, hogy a kislányt a fényes üvegajtó fogta csak meg. Meglepő módon

a gyerek nem sírt. A szemében fény villant, lassított, és amikor az anyjái elhaladtak a sorról, megfogott egy csokit, majd utánuk rohant. A pénztárnál ügyesen becsempészte a kosárba, és felrakta a futószalagra. A mama csak akkor vette észre a turpisságot, amikor már pakoltak az autójukba. A papa éppen a söröket rakta át egy faládába, amikor kiesett a csoki az aszfaltra. A mama erre még egy pofont adott a kislánynak, aki könnyek nélkül állta ezt is. Csípett a bőre a pofon helyén, és az izgalomtól, hogy megkapja-e a zsákmányt, izzadt a tenyere. Végül nem vette el tőle az anyja, így bekászálódott a hátsó ülésre két testvére mellé, és a szülei is beültek előre.

A mama káromkodott, mert indulás után lehúzta az ablakot, hogy kidobja a férje cigaretta-csikkjét, de az ablakot visszahúzni már nem sikerült, a kar beragadt. Megállapították, hogy nem lesz pénzük megjavítani, káromkodtak még egy kicsit, majd annyiban hagyták. Előlről a szél az autó hátuljába vágott, pont oda, ahol a kislány ült. Mit számított ekkor már a dermesztő fuvallat? Csillogó, a hidegtől könnyes szemekkel feltépte a csoki papírját, nagyot harapott belőle, és amikor befejezte, még koszos, ragacos ujjairól is lenyalta a megolvadt csokoládét. Igazi örömnövep volt ez a január végi nap.

KISS ADRIENN

Szél

Nem tudom, honnan jöttem. Nem tudom, hová tartok. Nem ismerem alkotómat, és nem tudom, hova kerülök, ha egyszer megszűnök létezni. Folyton úton vagyok, soha nem álltam még meg. Csak szállok, a táj felett. Én egyszerűen csak repülni akarok, megállás nélkül és soha nem nézek hátra. Az emberek sok mindent mondanak rám. Egyesek szerint csak egy légköri jelenség vagyok, aki változást hoz. Pedig ennél sokkal több van bennem. Érzelmek, hangulatok, gondolatok. Régebben a gyerekek boldogan eregették sárkányukat, és örültek érkezéssemnek. „Nézd mama, feltámadt a szél!” - így beszéltek, és én hangosan nevettem. Boldogság töltött el, egy enyhe fuvallattal még magasabbra vittem a játéku-kat. Továbbmentem, elérkeztem egy város fölé. Néztam az embereket, láttam és hallottam a

sok hazugságot és gonoszságot. Dühös lettem, elmém elborult, és megannyi érzélem kavargott bennem. A gyűlölet eluralkodott rajtam, és mindent ledöntöttem, ami az utamba került. A város felét már elpusztítottam, mire lehiggadtam. Szomoruán néztem a romokat. Magam mögött hagytam a helyet, most kietlen tájak felett szállok. Nehéz a szívem. Egyre gyengébb leszek. Talán lassan eljön az én időm, és megállok? Akkor vége mindennek? Még nem akarom! Még szeretnék egyszer mosolygó embereket látni. Látok egy tanyát, ott lesz egy szélkerék. Talán hasznossá tehetem még magam. Kezd minden elsötétülni. Lassulok. Nem vonom le életem tanulságát. Egyszerűen csak repülni akartam, és úgy érzem, sikerült. Most itt a szélkeréknél véget ér életem. Feltámadt a szél - gondolta a farmer, majd bajsza alatt elmolyosodott.

MÁCSAI DOMONKOS

A meseíró

Reggel egy puha selyemkesztyűt húzott hófehér ujjaira, erre került aztán a durva munkáskesztyűje. Hosszú, vékony, intelligens ujjak voltak ezek, és nem egy hozzá hasonló közmunkáséi. Olyanok, melyeket írásra és gondolkodásra teremtettek, és nem az embert próbáló kétkezi munkára. Idegen volt ebben a világban, amibe pár éve csöppent. Fiatalkorában, az ezredfordulót követő évtizedekben ünnepelt meseíró volt. Történeteit habzsolták olvasói, a kisgyerekes szülők, akik maguk is jót mulattak eredeti és vicces szerzeményein. Osztatlan sikere azonban fokozatosan alábbhagyott. Esténként egyre kevesebb gyermek ágya mellett csendültek fel kalandos törtétiáinak sorai. Helyette már a legkisebbek is a világhálóra csatlakozva töltötték napjaikat. A felnőttek olvasás vagy családi életük ápolása helyett internetes csatornák videóival, videojátékkal vagy a televízióból áradó semmitmondó műsorokkal ütötték el egyre gya-

podó szabadidejüket. A hosszabb lélegzetvételi értekezések már nem tudták lekötni figyelmüket, ami mindig valami újabbra, érdekesebbre szomjazott. A gyerekeknek szánt esti felolvasások is túl nagy erőfeszítésnek bizonyultak számukra, így ezeket a rituális szokásokat lassanként felváltották az internet kínálta alternatívák, melyek a TV Macival ellentétben nem fújnak takarodót este nyolc órakor. Könyveinek eladásai csökkentek, míg az ő kiadásai egyre magasabbra kúsztak. Hitt meséjének erejében, ugyanakkor olvasók hiányában lassanként eladósodott, és csaknem utcára került. Írói tehetsége már senkit sem érdekelt, ezért végső elkeseredésben közmunkára adta a fejét. Már hajnalodott, amikor dolgozni indult a város túlsó szegletében lévő központba az aznapi eligazításért. Felszállt gyermekkori jó barátjára, meséinek főhősére, a fémes szagú sárga villamosra, és azon tűnődött, vajon egyszer képes lesz-e elmélyedni az olvasásban egy olyan generáció, amelynek már a közvetlen felmenői sem forgattak könyveket.

TACSI KORNÉLIA

Álgazdagság A modern társadalom értékrendje

Pontban négy órakor kitárul az iskola hatalmas vaskapuja, és nyüzsgő gyerekek árasztják el az udvart. A lurkók csapatokat alkotva várakoznak családjuk érkezésére. Egy nagyobb társaság

fel-felcsillan egy táblagép vagy egy iPhone a kis kezekben. Az elektronikai üzletekben kapható áruk teljes választéka megtalálható itt helyben, a tanintézet kertjében.

tagjai között hangos szóváltás alakul ki. A fiatalok harsányan ecsetelik, ki milyen telefont kapott karácsonyra. Egymás szavába vágva próbál ki-ki fölénybe kerülni, és kétséget kizáróan bebizonyítani, hogy az ő eszköze a legértékesebb. - Az én mobilom több mint százezer forintba került - mondja büszkén az egyik fiú -. Ez a legkorszerűbb modell a piacon, és bármilyen alkalmazás elfut rajta. Jobb, mint egy számítógép - majd befejezve a mondandóját elégedetten nekidől a falnak. A társaság többi tagja ezt persze nem hagyhatja annyiban, és máris következik egy még drágább, nagyobb, okosabb darab. Néhányan rövid, rögtönzött bemutatóval próbálják bizonygatni készülékük fontosságát, amely birtoklása nélkül az ember nyilvánvalóan kevesebb társainál. A harc végeláthatatlanul folyik tovább, miközben

A fiatalok beszélgetését végül egy szelíd hang szakítja félbe. Egy középkorú hölgy jelenik meg az udvarban. Megfogja az egyik gyermek kezét, és finoman maga felé húzza jelezve, hogy indulni kell hazafelé. - Anya, én még maradni akarok! - hallatszik a fiú heves tiltakozása. A nő kedvesen, de határozottan figyelmezteti. - Mennünk kell, hiszen tudod, ma megint este nyolcig bent kell maradnom a munkahelyemen, különben nem lesz mit az asztalra tenni. A suhanc megvonja a vállát, majd zsebre vágja új, százezres telefonját, melynek árán több hónapra elegendő ételt lehetne venni, és bosszúsan követi édesanyját. De hát milyen szülő lenne az, aki nem ad meg mindent gyermekének? Szeretetet, meleg ételt, ruhát, méregdrága telefont.

HORVÁTH DORINA